

FILATELIA LA PARLAMENTUL EUROPEAN

Expoziție documentară - Dunărea, fluviu european
● Gazda evenimentului a fost Palatul Parlamentului European ● La eveniment au participat toate statele membre ale UE, riverane Dunării

pagina
2-3 ✓

Poște militare
străine în România

pagina 4-9 ✓

Sticla între mărgică
și fibra optică

pagina 10-16 ✓

Eroi ai ciberneticii -
Grigore Constantin Moisil

pagina 18-22 ✓

Poșta română
în Transnistria, 1941-1944

pagina 28-30 ✓

Viața și opera poetului
național, Mihai Eminescu

pagina 35-40 ✓

Paradisul
din Delta Dunării

pagina 41-43 ✓

inEDITORIAL

Împotriva

Mișcarea filatelică românească este în prag de faliment. La această stare au contribuit mai mulți factori. Unul dintre ei a fost eliminarea filateliei de masă în anii ce au urmat evenimentelor din Decembrie 1989. Numărul manifestărilor filatelice a scăzut periculos, iar puținele expoziții care se mai organizează s-au transformat în evenimente de revedere ale membrilor unui grup restrâns. Au dispărut cu desăvârșire expozițiile de nivele inferioare, județene și interjudețene, care erau forul de manifestare pentru „filateliștii de masă”.

continuare în pag. 1

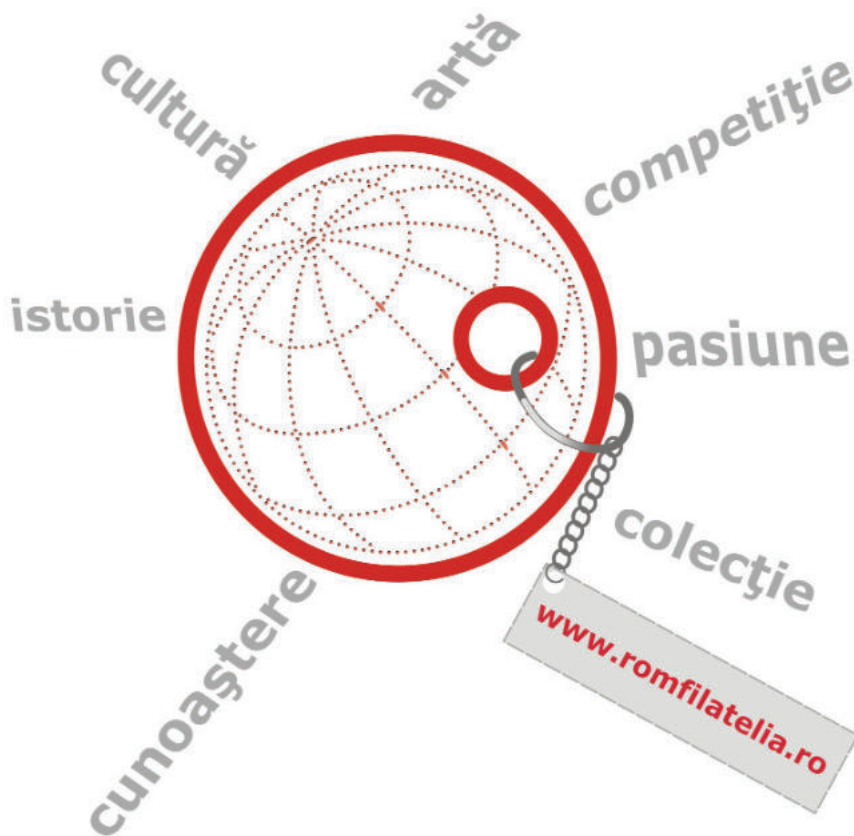
Expoziția filatelică națională de literatură LIBRAFILE 2009

romfilatelia

o lume într-un timbru

**ți se deschide
o lume fascinantă**

Cuvântul editorului

Apariția acestei publicații a generat numeroase *ecouri*, pe care vi le punem la dispoziție, în ordinea în care au sosit, la rubrica *ecouri*. Mulțumim tuturor aceluia care ne-au scris sau transmis mesaje de încurajare.

Suntem la început de drum și nutrim speranța că vom beneficia de ajutorul nemijlocit al dumneavoastră, cititori și autori, într-un cuvânt prieteni ai filateliei, pentru a continua cu succes demersul nostru în folosul lumii filatelic.

lice. Astfel, începând cu acest număr vom beneficia de colaborarea unor autori din afara României.

Câțiva dintre Dvs. ne-au propus să renunțăm la formatul de *livre poche* și să-l înlocuim cu formatul A4. Nu vom da curs propunerii, considerând că tot mai acest format ne este specific.

Să auzim numai de bine...

The issue of this journal generated many *echoes*, which we put at your disposal, as they arrived, under the heading of *echoes*.

We thank all of you who wrote us or sent us encouragements.

We are at the beginning and we hope to get the immediate help from you, readers and authors, friendly of philately, in order to suc cess-

fully continue our way for the benefit of the philatelic life. So that, beginning with this issue of the journal we'll take advantage from the cooperation with authors from abroad.

Some of you suggested us to give up to *livre poche* format and to replace it with A4 size. We'll not follow this proposal, because we think that our format is precisely the one which offers us a specific note.

All the best!

S. Olteanu

inEDITORIAL - Împotrivă

urmare de pe coperta 1

Cauza este lipsa unui management eficient, care se poate realiza doar prin profesionalizarea mișcării filatelice românești după modelele engleze sau americane. Invocarea lipsei fondurilor este falsă. Bani sunt, dar sursele se cer a fi identificate și atrase. Cel mai grav este, însă, „alungarea” tinerilor, care trebuiau să formeze generațiile viitoare de filателиști. Juniorii noștri nu au loc de manifestare, lor nu li se acordă condiții și spațiu expozițional. În ultimile două decenii mișcarea filatelică românească a fost acaparată în exclusivitate de cei care se declară „profesioniști”. În realitate, majoritatea lor sunt niște mici precupeți, fără o cultură filatelică autentică, și care au devenit „cunoscători” după ce au reușit să pună mâna pe câteva piese mai scumpe.

Filatelia mondială a trecut printr-un hop similar celui prin care trece în ultima perioadă mișcarea filatelică națională. Ex-

pozițiile filatelice din multe țări au ajuns evenimente elitiste/mondene. Pentru a revigora filatelia de masă, instituțiile internaționale ale filateliei au recomandat organizarea unor expoziții denumite generic „un panou”. Primele federații - Australia, India, Indonezia și SUA - care au organizat asemenea expoziții, au avut un succes nebănuț. Un exemplu elocvent este cazul Indiei. În luna decembrie federația filatelică de pe subcontinent va organiza „Stampmania 2009”, o expoziție națională de „un panou”. Cu două luni înainte de expirarea termenului de înscriere, organizatorii au fost nevoiți să regândească expoziția și să suplimenteze numărul fețelor de expunere de la 400 la 620. Majoritatea expozanților înscriși sunt cei de la clasa de tineret.

Mișcarea filatelică din țările fostului bloc sovietic are nevoie, în cel mai scurt timp, de o revigorare. Avem nevoie de tineri. Acestora trebuie să li se ofere

ocazii de manifestare, ocazii de a expune. La început pe „un panou”. Sunt sigur că această schimbare va fi anevoioasă. Filателиștii „profesioniști” nu vor ceda ușor. Mulți dintre ei nu vor înțelege faptul că această schimbare este chiar și în avantajul lor. Ei vor insista mult timp pentru statutul propriu de mici precupeți și vor gândi precum ducesa Polignac. Nobila de la Curtea Mariei Antoneta, în timpul Revoluției Franceze, în octombrie 1789, când locuitorii Parisului manifestau pe străzi cerând pâine, spunea reginei: „Ce neghiob e poporul ăsta, care vrea neaparat pâine, când ar putea să-și cumpere cozonaci!” Nu știu dacă această poveste e adevărată sau este doar o legendă care a supraviețuit celor două secole. Oricum, aceste vorbe ridiculizează și astăzi persoanele lipsite de simțul realității.

Ce neghiob sunt, neapărat vreau filatelie autentică atunci când se pot cumpăra „capete de boi”!

Filatelie la Palatul Parlamentului European

Cristian SCĂICEANU

Director adjunct

- Muzeul Național Filatelic

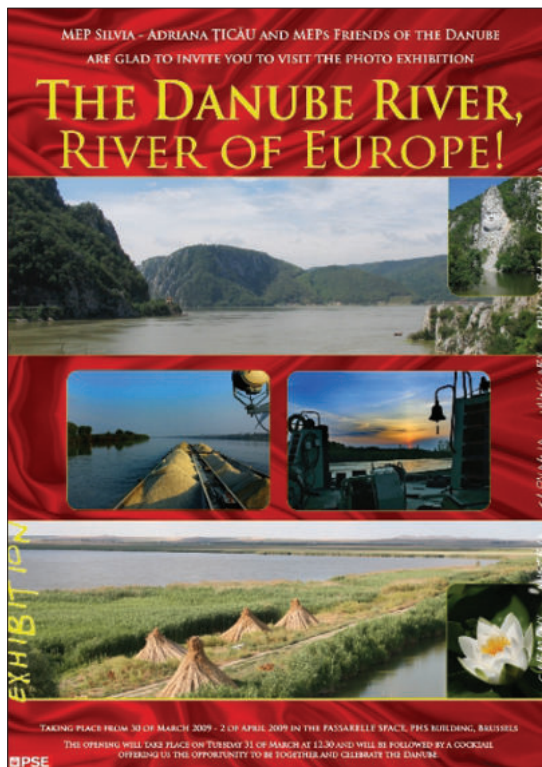
Dunărea a avut întotdeauna o importanță deosebită pentru Europa, din punct de vedere social, economic și cultural. De fluviul, care scurtează cu 4.000 de kilometri drumul dintre Marea Nordului și Marea Neagră, sunt legate multe evenimente din istoria bătrânului continent și, în același timp, în jurul lui s-au format multe proiecte europene de viitor.

Pentru a atrage atenția asupra importanței europene a Dunării și a determina o creștere a priorității fluviului în cadrul politicilor europene, doamna europarlamentar Silvia Adriana Țicău a inițiat organizarea unei expoziții documentare cu tema *Dunărea, fluviu european*.

Expoziția a avut loc între 30 martie și 3 aprilie 2009 la Palatul Parlamentului European din Bruxelles și a cuprins imagini și documente legate de Dunăre. Au participat la expoziție toate statele membre ale Uniunii Europene, riverane Dunării: Germania, Austria, Slovacia, Ungaria, Bulgaria și România.

Trebuie remarcat faptul că prima instituție europeană a funcționat în țara noastră, la Galați, încă din 1856. Este vorba despre Comisia Economică a Dunării, care a instituit un regim internațional pentru protejarea liberei navigații pe Dunăre.

Grație eforturilor deosebite ale doamnei Silvia Adriana Țicău, vicepreședintă a Comisiei de Transport și Turism a Parlamentului European, expoziția a beneficiat de un spațiu expozițional

foarte important, iar din acest motiv și foarte solicitat, din Palatul Parlamentului European de la Bruxelles, numit *Passarela*. Este cea mai circulată zonă a Parlamentului European, care asigură accesul către sala de ședințe în plen, dar și către alte zone aglomerate ale clădirii și din acest motiv o expoziție organizată în acest loc oferă posibilitatea vizionării de către foarte multe persoane.

România a participat cu o serie de fotografii din diverse localități dunărene și cu fotocopiile unor importante documente istorice, toate prezentate de Muzeul de Istorie din Galați. Pe lângă acestea, au fost prezentate și mărci postale, ilustrate maxime și alte piese filatelice, care ilustreau sectorul românesc al Dunării, de la Cazane la Deltă, constituite într-o colecție prezentată de Muzeul Național Filatelic.

Prezența filateliei în cadrul manifestării a fost primită cu simpatie de către cei prezenți la ver-

nisajul expoziției - parlamentari, ziariști sau simpli vizitatori. Pe parcursul celor cinci zile cât a durat expoziția, publicul a putut admira panourile pe care erau prezentate mărcile postale, documentele și fotografiile care ilustrau parcursul Dunării de la izvoare la vărsarea în Marea Neagră. Timbrele expuse au subliniat ideea că filatelie este o oglindă perfectă a societății în care trăim și că ele reflectă aspectele sociale, culturale, economice sau politice ale vieții. Mărcile postale românești au adus în fața publicului podurile dunărene, porturile și navigația pe mările fluviu, fauna și flora Deltei, atfel spus Dunărea românească. Considerăm că valențele de propagandă culturală ale mărcilor postale au fost demonstrate cu succes prin timbrele expuse la Bruxelles, care au arătat bogatul patrimoniu de care dispunem, într-o manieră inedită dar care a fost bine apreciată de vizitatori.

Philately at the Palace of the European Parliament

Cristian SCĂICEANU

Deputy Manager of the National Philatelic Museum

The Danube had always a special importance for Europe, from social, economical, and cultural point of view. From the river which shortens with 4000 Km the way between

the North Sea and the Black Sea many events of the old continent are connected and at the same time around it many projects for the European future are related.

To draw attention to the European importance of the Danube and to make the river priorities growing for the European politics, the parliamentarian lady Silvia Adriana Țicău initiated the organization of a documentary exhibition with the theme *Danube, European river*.

The exhibition was held between March 30th and April 3rd, 2009, at the Palace of the European Parliament from Brussels and had shown images and documents related to Danube. All the countries members of the European Union, riverain to the Danube, took part at the exhibition: Germany, Austria, Hungary, Bulgaria and Romania.

We have to mention that the first European institution was working in our country, at Galatz, since 1856. We speak of the Economic Commission of the Danube, which set up an international regime for

the protection of the free navigation on the Danube.

Due to the special efforts of Mrs. Silvia Adriana Țicău, the vice-president of the European Parliament Commission for Transport and Tourism the exhibition was hosted in a very important exhibitional area, so that very demanding, of the Palace of the European Parliament from Brussels, named *Footbridge*. It's the most crowded area of the European Parliament, assuring the access way to the meeting rooms and also to the other important areas of the building and that's why an exhibition organized in this place offers the possibility to be seen by so many people.

Romania took part with a series of photos from different Danubian localities and with copies of some important historical documents, all of them exhibited by the Museum of History from Galatz. Beside all

this, stamps, pictured maximum cards and other philatelic items illustrating the Romanian section of the Danube, from Cazane to the Delta, gathered into a collection, were presented by the National Philatelic Museum.

The presence of the philately at this event was received with sympathy by the attendance to the exhibition vernisage - parliamentarians, journalists or visitors. During those five days of the exhibition period, the attendance could admire the frames showing the stamps, documents and photos illustrating the way of the Danube from the sources to the influx in the Black Sea. The stamps exhibited proved the idea that the philately is a perfect mirror of the society we live in and they reflect all the social, cultural, economical and political aspects of life. The Romanian postage stamps brought in the attention of the public the Danubian bridges, the ports and the navigation on the great river, the fauna and the flora of the Delta, in a word, the Romanian Danube. We think that the valences of the cultural propaganda of the stamps were revealed with success throughout the stamps exhibited in Brussels, which have shown the rich patrimony we have at our disposal, in an original manner, well received by the public.

Poște militare străine în România (sec. XX) - partea a II-a

Dan-Simion GRECU

A. 3) Poșta militară bulgară în România (1916-1918).

Ațiunea militară a Bulgariei s-a limitat la Dobrogea (Armata 3 Bulgară, cu Diviziile 1, 4, 6, 12 Infanterie și 1 Cavalerie), dar comandanții și formațiuni de etape au fost stabilite și în restul României ocupate (mai ales în București).

Nu sunt cunoscute ștampile de zi ale oficiilor poștale militare bulgare din România pe corespondențe efectiv circulate, astfel că, similar celei civile, poșta militară este cartată în cvasitotalitate de către oficiile poștale civile bulgărești de ocupație (ce foloseau ștampile rotunde bilingve, bulgaro-franceze, cu numele localității). De multe ori apare doar cașetul unității, fără nicio ștampilă de oficiu poștal. Armata a 3-a bulgară avea și o secție de cenzură poștală cu ștampilă proprie, care cenzura o parte a poștei militare, aparent doar cea trimisă din zona de nord a Dobrogei (Babadag-Tulcea).

Unitățile militare aplică pe corespondență cașete/ștampile administrative, care permit identificarea (extrem de rar acestea sunt personalizate cu denumiri românești, vezi Fig. 12-13). Totuși acestea nu apar decât pe un număr redus de piese, în rest unitatea militară poate fi indicată în adresa expeditorului, sau nu există nicio astfel de mențiune (în acest caz, apartenența la poșta militară se recunoaște doar prin lipsa mărcilor poștale, care sunt altfel aplicate pe corespondența civilă). Poșta militară bulgară poate oferi piese interesante, provenind de la unități rare, cum ar fi aviația (mai ales stațiile de baloane captivate din Dobrogea), marina (două vedete torpiloare și un submarin, vezi Fig. 11), sau altele.

A. 4) Poșta militară otomană în România (1916-1918).

Pe frontul din România turcii au trimis Corpul VI Armată (Diviziile 15, 25 și 26 Infanterie) care a

Fig. 11: carte poștală cu două ștampile violet (liniară a comandantului și rotundă a navei) ale vedetei torpiloare STROGI, obliterate în localitatea bazei navale Tulcea cu ștampila bilingvă TOLUCEA la 5 august 1918. Cenzurată la secția de cenzură a Armatei 3 Bulgare, probabil în Babadag (ștampilă roșie).

Fig. 11: Post-card with two violet cancellations (straight of the commander and round of the ship) of STROGI torpedo boat, cancelled in the locality of the naval base of Tulcea by bilingual postmark TOLUCEA on August 5th, 1918. Censored by the censorship section of the 3rd Bulgarian Army, probably in Babadag (red cancellation).

acționat în Dobrogea (în subordinea Armatei 3 Bulgare), staționând apoi până spre sfârșitul războiului pe râul Siret, până la Brăila (în subordinea Armatei 9 Germane). Otomanii au avut două tipuri de entități poștale militare:

a) Structuri poștal-militare fixe, localizate în București:

- Oficiu Poștal Militar 1, ce folosea o ștampilă-sigiliu cu textul **Menzil Sahra Postasi 1/1335** și avea aparent rolul de oficiu militar de tranzit și cartare (Fig. 14);

- Oficiu Poștal Militar 65, ce folosea o ștampilă bilingvă cu textul **Bükreş Osmanlı Sahra Postasi 65/Türkische Feldpost Bukarest 65**, servind ca oficiu poștal de etapă în București;

- Oficiu pentru pachete (cu o ștampilă cu text integral arab);

- Oficiu militar de cenzură a corespondenței⁴.

b) Structuri poștal-militare aron-

date Marilor Unități de pe front, care au folosit ștampile cu text integral în limba arabă sau ștampile-sigiliu negative cu text arab. Pe o parte din corespondențele militare sunt aplicate și ștampile administrative (cașete) ale unităților, care pot fi cu text integral arab, cu text bilingv sau integral german. Ștampilele de poșta militară ale diviziilor sunt rar aplicate pe corespondențe, de cele mai multe ori acestea sunt obliterate doar cu cașete sau/și la nivelul oficiului poștal militar 1 (în tranzit). O parte din corespondențe sunt personalizate, folosind cărți poștale ilustrate românești, ceea ce ușurează identificarea.

Poște militare aparținând forțelor aliate pe teritoriul României (1916 - 1918 - 1920).

A) În prima fază a Războiului Mondial 1916-1918, ►►►

⁴ Detalii despre acestea: Grecu Dan-Simion - Oficiile poștale militare otomane din București 1917-1918, Filatelica nr. 7-8/2007.

singurele forțe militare aliate consistente și organizate au fost cele rusești (din rândul cărora au fost recrutate în 1917 primele unități naționale poloneze). În număr mai redus, s-au aflat în România militari francezi, britanici și din alte state ale Aliatilor.

B) În a doua fază a războiului 1918-1920 (să o numim „faza războaielor locale, naționale”) militari străini au ajuns pe teritoriul României Mari în mai multe circumstanțe:

- sârbii ce au ocupat Banatul, ca pretendenți la teritorii revendicate de ambele țări (Serbia și România);

- francezii, care aveau atât misiunea de a alunga forțele germane ale lui Mackensen, îndreptându-se apoi spre bolșevicii din Ucraina (Armata Dunării), cât și aceea de a servi drept trupe tampon între români și unguri, români și sârbi în Banat și Arad (Armata de Ungaria);

- o coaliție de trupe aliate (franceze, britanice, poloneze, românești) ce luptau cu bolșevicii peste Nistru în zona Odesei; în anumite situații strategice, ele s-au aflat și în Basarabia sau chiar în România Veche.

- trupe aliate (engleze, apoi italienești și franceze) care au servit drept forțe tampon în zona de sud a Dobrogei (Cadrilater) până la clarificarea apartenenței acestei zone la România.

A. 5) Poșta militară rusă în România (1916-1917).

Considerând din perspectiva generală a *teritoriilor istorice românești*, unitățile rusești au fost astfel repartizate:

- în Bucovina (ducat austriac la acel moment) ele s-au aflat de două ori consecutiv în poziția de forțe militare de ocupație (august 1914 - februarie 1915 și iunie 1916 - iulie 1917), ocupând zone diferite ca întindere⁵;

- în România Veche ele s-au aflat în poziția de aliat, subordonate Armatei 9 Ruse, începând cu septembrie 1916 până după declanșarea Revoluțiilor din 1917⁶. Dacă în toamna anului 1916 au

Fig 12: cașete militare bulgare fără localizare:

a) Bateria 7 din Reg. 5 Artilerie (Divizia 4 Infanterie, Dec.1916);

b) Compania 12 din Reg. 5 Marș, Oct.1917;

c) Regimentul 4 Etape, Secția 2 (Medgidia, Mai 1917);

d) Comandantul Bateriei 4 din Reg. 3 Obuziere (Divizia 4 Infanterie, zona Isaccea, Mar.1917);

e) Ștabul Armatei 3 (Babadag, Iul.1918, alături de ștampila secției de cenzură a Armatei 3 Bulgare).

Fig. 12: Bulgarian military cancellations without localization:

a) 7th Battery of 5th Artillery Regiment (4th Infantry Division, Dec.1916);

b) 12th Company of 5th March Regiment, Oct.1917;

c) 2nd Section of 4th Staging Regiment (Medgidia, May 1917);

d) 4th Battery Commander of 3rd Howitzer Regiment (4th Infantry Division, Isaccea area, Mar. 1917);

e) 3rd Army HQ (Babadag, July 1918, next to the cancellation of the censorship section of the 3rd Bulgarian Army).

activat mai ales în Dobrogea și Muntenia, din ianuarie 1917 s-au concentrat (odată cu întreaga Armată Română) în Moldova neocupată și în Delta Dunării.

Multitudinea unităților și a oficiilor poștale militare nu ne permite nici măcar o timidă înșirare a lor (acest lucru a fost făcut cu destul succes în bibliografia enunțată în subsol); se poate preciza doar că cvasitotalitatea corespondențelor poartă atât ștampila poștală de campanie (din care există mai multe tipuri, cu texte în litere chirilice, iar identificarea unității militare arondate se face atât cu numere, cât și cu litere ale alfabe-

tului), cât și cașetul/ștampila administrativă a unității (aceasta însă în general cu texte neutre, gen *Armata de Operații*, fără nici o indicare în clar a numelui unității). Iar multe dintre ele sunt scrise pe cărți poștale ilustrate românești, reprezentând localitățile din România de unde scrie expeditorul, astfel încât pot fi localizate și personalizate mulțumitor (Fig. 15).

A. 6) Militari polonezi pe teritoriul României (1917)

a) Soarta polonezilor, divizați între cele două mari imperii, Austriac și Rusesc, nu a fost de învidiat în timpul războiului ►►►

⁵ Detalii vezi la: Alexander Epstein - *Russian Posts in Northern Bucovina, The Post-Rider (Canada) nr. 41/Nov. 1997, retipărit și în Romanian Postal History Studies (SUA) - mai jos RPHB - nr. 23/1997; Grecu Dan-Simion - Bucovina în timpul ocupațiilor rusești 1914-1917, Buletin ABB no. 1(35)/Feb. 2001.*

⁶ Despre acestea vezi articolele lui Alexander Epstein - *Russian Postal Mail from Romania 1916-1918, The Post-Rider nr. 34/Iunie 1994; nr. 36/Iunie 1995; nr.38/Iunie 1996 (retipărite și în RPHB nr. 14/1994, 17/1995 și 19/1996).*

Fig 13: cașete militare bulgare personalizate (cu localizare în România ocupată):

- a) *Împuțernicitul militar bulgar pe lângă administrația militară germană M.V.i.R, alături de ștampila bilingvă bulgară din București, Feb.1917;*
- b) *Comandatura de etape Constanța, sep.1918;*
- c) *Exploatația Gării Comana România (!, localitate pe calea ferată Medgidia-Negru Vodă), Dec.1917.*

Fig. 13: Bulgarian personalized military cancellations (located in the occupied Romania):

- a) *The Bulgarian Military Authorized Person near the German Military Administration M.V.i.R, next to the Bulgarian bilingual cancellation from Bucharest, Feb.1917;*
- b) *Staging Command, Sept.1918;*
- c) *Railway Comana Station Romania (locality at the railway Medgidia-Negru-Vodă, Dec.1917).*

când, pe lângă cuceririle reciproce ale celor două puteri amintite (ce se făceau pe seama teritoriilor poloneze din Galiția și Rusia), au fost ocupați în bună parte și de germani. Faptul că au luptat pentru autonomie și au reușit să alcătuiască unități militare naționale nu este de mirare, interesant este faptul că au făcut-o, în condiții istorice și profitând de situații diferite, de ambele părți ale baricadei:

- în cadrul armatei austro-ungare a fost înființată încă din 1914, sub coordonarea lui Pilsudski, o Legiune Poloneză formată din două Brigăzi, care a luptat contra rușilor în ideea unei Polonii independente postbelice. Principala sa activitate a fost în Galiția, dar ocazional a luptat și în Bucovina (zona Cernăuți, etc). A produs numeroase efecte poștale circulare (cărți poștale ilustrate, ștampile ale unităților în limba poloneză, viniete), căutate de colecționari, dar nu vom intra în detalii întrucât nu au ajuns nicodată pe teritoriul României Vechi.

- în 1917, Revoluția din februarie afirmă dreptul națiunilor la au-

todeterminare, ceea ce va permite militarilor de origine poloneză din Armata Rusă să formeze pe toate fronturile Uniuni (Soiuz-uri) ale militarilor polonezi. Așa s-a întâmplat și pe frontul din Moldova, unde Uniunea Militarilor Polonezi s-a înființat în garnizoana Armatei a 9-a Ruse din Piatra Neamț (de unde a emis și un apel care cerea o „Polonie Independentă, Unită și Democratică cu ieșire la mare”). Tot atunci încep recrutările printre cei 700.000 militari polonezi ai fostei armate țariste, cu scopul de a concentra trei corpuri de armată poloneze (cu același obiectiv al refacerii postbelice a unui stat național). Polonezii din unitățile rusești din Moldova au recrutat pentru Corpul 3 Armată (cu comandamentul în Vinița). Fostul comandant al Corpului 29 Armată Rusesc din Moldova a

fost numit șef-inspector al Forțelor armate Poloneze din Ucraina și raporta direct comandantului Armatei a 9-a rusești. Ideea este aceea că polonezii din unitățile rusești aparținând Frontului Românesc (estimați la 160.000) au avut o contribuție importantă la organizarea acestor unități naționale, contribuție încă necunoscută datorită secretizării până de curând a arhivelor corespunzătoare. În final, Corpul 3 Armată Polonez va fi atacat și distrus în aprilie 1918 la Nemirov de populația bolșevizată, iar resturile se vor preda austro-ungarilor (aceștia începuseră ocupația Ucrainei din martie 1918), care îi vor dezarma la Odesa.

Dacă eventuale piese provenind de la Corpul 3 Polonez nu au legătură directă cu România, în schimb corespondențe în legătură cu Uniunea Militarilor Polonezi din Armata a 9-a (din Moldova așadar) au devenit accesibile printr-o șansă; chiar dacă nu sunt spectaculoase, ele reprezintă documente de mare importanță istorică, vezi un exemplu în Fig. 16.

b) în a doua parte a războiului, Divizia 4 Poloneză a participat, alături de aliați francezi și greci, la campania din Ucraina (Odesa) contra bolșevicilor. Întregul front va fi nevoit să se retragă în aprilie 1919 peste Nistru, în Basarabia. După evacuarea Odesei, Divizia 4 va fi desfășurată de la mijlocul lunii aprilie pe o linie de apărare de-a lungul Nistrului, în sectorul dintre Tâlmaci și Olănești. Ulterior, divizia s-a alăturat Armatei Poloneze din Galiția în lupta sa contra Ucrainenilor. Corespondențe de acest gen din Basarabia nu sunt însă cunoscute.

(continuare în numărul următor)

Dan Simion GRECU, născut la 2 mai 1962 în Hunedoara, licențiat al Facultății de Medicină Timișoara (1987) și al Facultății de Istorie Sibiu (2007), medic primar psihiatru.

Preocupări filatelice: istoria poștală a teritoriilor românești pe perioada conflictelor militare (1913, 1914-1918, 1939-1945) și a anilor postbelici, cu referire mai ales la poșta militară, cenzură, corespondența prizonierilor, internaților, refugiaților, deportaților, etc.

Contact: damirro@yahoo.com

Foreign military posts in Romania (XX Cen.) - Second Part

Dan-Simon GRECU

A. 3) Bulgarian military post in Romania (1916 - 1918)

The Bulgarian military action was limited to Dobroudja (the 3rd Bulgarian Army, with the divisions no. 1, 4, 6, 12 Infantry and no. 1 Cavalry), but commandments and standing groups were also established in the rest of the occupied Romania (especially in Bucharest).

There are not known day cancellations of the Bulgarian field post offices from Romania on the correspondence effectively circulated, so that, similarly to the civil mail, military mail is sorted, almost entirely, by the Bulgarian occupation civilian post offices (which used round Bulgarian-French bilingual cancellations, with the name of the

locality). Many times it appears only the cancellation of the unit, without any cancellation of post office. The 3rd Bulgarian Army had a section for censorship with its own postmark, used for the cancellation of a part of the military post, apparently only those sent from the Northern Dobroudja (Babadag-Tulcea).

The military units cancels the mail using administrative cancellations, which allow the identification (extremely rare there are personalized by Romanian names, See Fig. 12-13). Although these are seen on a few number of items, otherwise the military unit could be indicated only by the sender address, or there is no such a mention (in this case the affiliation to the military post is recognized only because of the lack of stamps, which are normally used for the

civil correspondence).

The Bulgarian field post could offer interesting items, coming from rare units such as aviation (especially the stations for captive balloons from Dobroudja), navy (two torpedo gun boats and one submarine, See Fig. 11), and others.

A. 4) Ottoman military post in Romania (1916-1918)

Turks have sent to the Romanian front the 6th Corps (Divisions 15, 25 and 26 Infantry) which was operational in Dobroudja (subordinate to the 3rd Bulgarian Army), then, from January 1917, staying until the end of the war at the Siret River, north of Braila (subordinate to the 9th German Army). The ottomans had two types of military postal entities:

a. Stable military postal structures, localized in Bucharest ;

- Military Post Office no. 1, using a cancellation-seal with the text **Menzil Sahra Postasi 1/1335** having apparently the role of a military transit and sorting office (Fig.14);

- Military Post Office no. 65, using a bilingual cancellation with the text **Bükreş Osmanli Sahra Postasi 65/Türkische Feldpost Bukarest 65**, working as a staging post office in Bucharest;

- Post Office for parcels (with a postmark having a text wholly in Arabian language)

- A military censorship bureau⁴

b. Military postal structures affiliated to the Great Units of the front, using cancellations with text wholly in Arabian language or negative cancellation-seals with Arabian text.

Part of the military correspondence has administrative cancellations of the units, the text being wholly in Arabian language, bilingual or wholly in German language.

The cancellations of the divisional field post offices are rarely put on the correspondence, most of the time the mail is

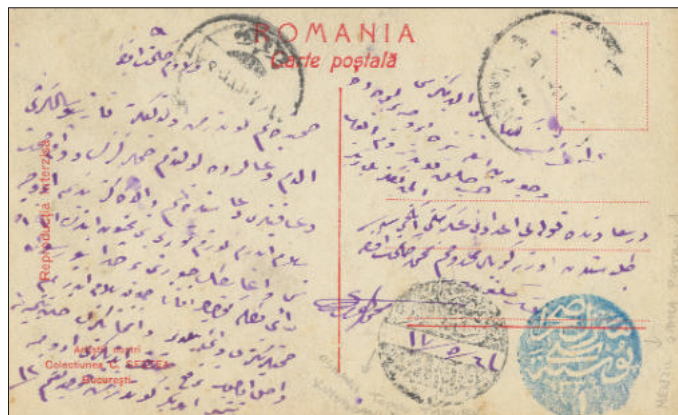

Fig 14: carte poștală românească, expedită de pe frontul Siretului (zona Brăila) de către un militar otoman în anul 1917.

Correspondența este inițial ștampilată cu sigiliul militar al Comandamentului Artileriei Otomane (în partea inferioară, de culoare neagră, cu textul: *Osmanli Topcu Taburu Komandanli*, având completată în partea mediană, cu mâna, data de 16 mai 1917), apoi tranzitează Oficiul Poștal Militar 1, care aplică ștampila-sigiliu în culoare albastru.

Fig. 14: Romanian post-card, sent from Brăila area by an Ottoman military man in 1917. Initially the post card is cancelled by the military seal of the Ottoman Artillery Commandment (at the bottom, in black color; having the text: *Osmanli Topcu Taburu Komandanli*, and at the middle, in hand writing, the date of May 16th, 1917), and afterwards in transit at the Military Post Office no. 1, which put the cancellation-seal of blue color.

canceled by military cancellation or/and at the military post office no. 1 (in transit). Part of the correspondence is personalized, using Romanian picture post-cards, thus the identification being easier.

Military posts of the allied forces on the Romania's territory (1916-1918/1920)

A) At the first stage of the World War 1916-1918, the unique military allied forces, substantial and organized, were the Russian ones (among which were recruited in 1917 the first Polish national units). There were also in Romania, but in a lower number, military men from France, Great Britain and other allied countries.

B) At the second stage of the war 1918-1920 (let's call it local, national war stage) the foreign military men arrived on the territory of the Great Romania, in many circumstances:

- Serbians which occupied the Banat, as pretenders to the territories claimed by both countries (Serbia and Romania)

- Frenchmen, with the mission to drive away the German troops of Mackensen, and to go to the Bolsheviks from Ukraine (the Army of the Danube) and also to serve as buffer troops between Romanians and Hungarian people, Romanians and Serbian people in Banat and Arad (the Army of Hungary)

- A coalition of allied troops (French, British, Polish, Romanian) fighting with Bolsheviks over Nistru River in Odessa zone; in some strategic situations, they were also in Basarabia or even in Old Romania

- Allied troops (English, afterwards Italian and French) which served as buffer troops in the southern part of Dobroudja (Cadrilater), until the situation regarding the affiliation of this area to Romania was clarified.

A. 5) Russian military post in Romania (1916-1917)

Considering from the general perspective of the „historical Ro-

Fig. 15: un exemplu tipic de poștă militară rusă din Moldova neocupată, CPI reprezentând Oficiul Poștal din Moinești, stampilată cu un cașet violet gen „Armata de Operații”, obliterată la 19 februarie 1917 (calendar iulian!) de către Oficiul Poștal Militar nr. 26 (aparținând Corpului 24 Armată).

Fig. 15: A typical example of Russian military post from the unoccupied Moldavia, pictured post-card representing the Post Office of Moinești, cancelled by a violet postmark type „Army of Operations”, cancelled on February 19th, 1917 (Julian Calendar!) by the Military Post Office no. 26 (belonging to the 24th Army Corps).

manian territories”, the Russian divisions were distributed as follows:

- in Bukovina (Austrian duchy at that time) they were two times consecutively in a position of military forces occupation (August 1914 - February 1915 and June 1916 - July 1917) occupying different areas⁵;

- in Old Romania they were as allied forces, subordinated to the 9th Russian Army, beginning with September 1916 until the starting of the Revolutions from 1917⁶. If in the autumn of 1916 they had activated especially in Dobroudja and Walachia, from 1917 they have been concentrated (in the same time with the Romanian Army) in the unoccupied Moldavia and Danube Delta.

The multitude of the units and of the military post offices put us in a position to not make any attempt to enumerate them (this is successfully done by the bibliography mentioned in the foot note); we can only underline that the majority mails bear both the postal campaign cancellation (of

which there are many types, with Cyrillic texts, and the identification of the afferent military unit is made by numbers and also by alphabet letters) and the administrative cancellation of the unit (this one has, generally, neutral texts, e.g.: „Army of Operations”, without clear mention of the unit's name). Many of them are written on Romanian pictured post-cards representing localities of Romania from which the sender wrote, so that the localization and the identification could be satisfactory done. (Fig. 15)

A. 6) Polish military men on the territory of Romania (1917)

a) The fate of the Poles, divided between the two great empires, Austrian and Russian, was not one to envy during the war, besides the mutual conquests of the two mentioned Powers (done upon the territories from Galitzia and Russia), they have been mostly occupied, on the other hand, by the Germans. It makes sense that ▶▶▶

they fought for autonomy and they did it under historical circumstances, taking advantage of different situations, from the two sides of the barricade.

- as part of the Austro-Hungarian Army, a Polish Legion of two brigades was created since 1914, under the co-ordination of Pilsudski, which fought against the Russians, thinking at a free post-war Poland. Its main activity was in Galitzia, and occasionally in Bukovina (Cernăuți area, etc). It made a lot of circulated postal items (pictured post-cards, cancellations of the units in Polish language, stamp labels) in great demand of the collectors, but we will not detail this, because they never arrived on the territory of Old Romania.

- in 1917, the Revolution of February stated the rights of the nations to auto-determination, fact which will give the possibility to military men of Polish origin from the Russian Army to create on all the fronts Unions (Soyuz) of the Polish military men. It happened alike to the Moldavian front, where the Union of the Polish Military men was created in the garrison of the 9th Russian Army of Piatra Neamt (from this place it was launched an appeal for the foundation of an Independent, United and Democratic Poland with exit to the sea). In that period of time also begin the recruitments among the 700,000 Polish soldiers of the former tsarist Army in order to concentrate three corps of Polish army (with the same aim of the post-war reconstruction of the national state).

The Poles of the Russian units from Moldavia recruited people for the 3rd Army Corps (with the commandment at Vinnitza). The former commander of the 29th Russian Army Corps from Moldavia was appointed chief-supervisor of the Polish Army Forces from Ukraine and he has to report directly to the commander of the 9th Russian Army. The point is that the Poles from the Russian units belonging to the Romanian front (about 160,000) brought an important contribution to the organization of

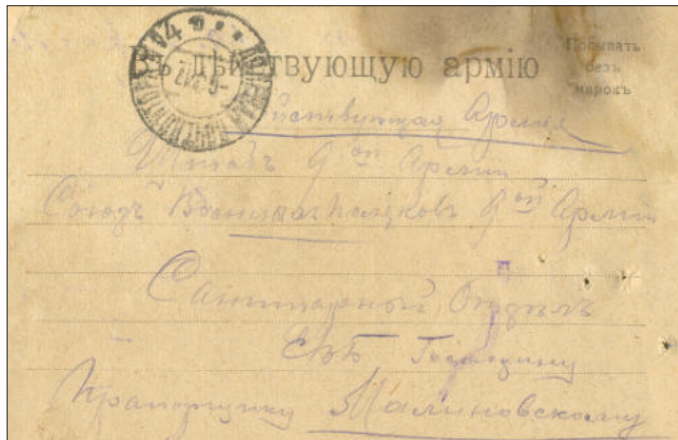

Fig. 16: carte poștală militară rusească oficială gratuită (pentru Armata de Operații), scrisă în limba poloneză, expediată de la Corpul 2 Armată din Moldova (confirmat de aplicarea ștampilei Oficiului poștal militar nr. 4 cu data de 6 iulie 1917), adresată Armatei de Operații, Uniunea Polonezilor Militari din Armata 9-a, Secția Sanitară. Așadar, o circulație exclusiv în Moldova.

Fig. 16: Official and free of charge Russian military post-card (for the Army of Operations), written in Polish language, sent from the 2nd Army Corps of Moldavia (event confirmed by the cancellation of the military Post-Office no. 4 on 6th of July, 1917), to the addressee: Army of Operations, the Union of the Polish Military men from the 9th Army, Sanitary Section. So that an exclusive circulation on Moldavian territory.

these national units, contribution unknown because of the secret regime of the respective archives, recently accessible. Finally, the 3rd Polish Army Corps will be attacked and destroyed in April 1918 at Nemirov, by the population under Bolshevik regime, and the rest will surrender to the Austro-Hungarian Army (which began the Ukraine occupation in March 1918) and will be disarmed at Odessa.

If the possible post-cards coming from the 3rd Polish Corps don't have direct connection to Romania, in exchange, the correspondence referring to the Union of the Polish Military men of the 9th Army (so that from Moldavia) became accessible by chance; even if there are not spectacular,

they represent documents of high historical importance, see the example in Fig. 16.

b) in the second part of the war, the 4th Polish Division took part, next to French and Greek allies, at the campaign from Ukraine (Odessa) against the Bolsheviks. The entire front will be obliged to retire in April 1919 over the Nistru in Bessarabia. After the evacuation of Odessa, the 4th Division will be displayed, from the middle of April, on a defensive front line on Nistru length, in the section between Talmaci and Olănești. Later on, the division joined the Polish Army from Galitzia for the fights against Ukraine. This type of mails from Bessarabia are not known.

(to be continued)

Dan Simion GRECU is native of Hunedoara, Romania, and received his education in medicine and history. Working in philately: postal history of Romanian territory.
Contact: damirro@yahoo.com

Sticla, între mărgică și fibra optică (I)

Florin PATAPIE-RAICU

Omniprezentă în viața de zi cu zi și atât de aparent banală, folosită de către toți ca și cum ar fi o prelungire firească a mâinilor sau un auxiliar aflat uneori pe traseul organelor noastre de simț, vizibilă permanent (dar frecvent neglijată de vederea noastră) într-o diversitate de obiecte înconjurătoare care o înglobează parțial sau total, spărgând-o din neglijență și scuizându-ne cu acel *cioburile aduc noroc* față de cei din jur ori față de noi înșine dacă suntem singuri, aruncând-o cu ușurință - spartă sau întreagă - la gheana de gunoi de unde este eventual recuperată, STICLA face parte de când lumea, aproape la fel ca și aerul, din mediul uman.

În filatelie STICLA poate constitui o temă de colecționare la fel de interesantă ca altele, așa cum am considerat și eu în urmă cu mai mulți ani, când am început să pun într-un mic clasor marca *Abria*, timbru după timbru, ceea ce mi s-a părut că ar fi util în reflectarea acestei teme. Simultan, ca un tematician care se respectă, am colecționat și alte materiale filatelice la temă, care însă, la fel ca și majoritatea timbrelor din acel clasor, nu erau dedicate STICLEI în sine, ci mai degrabă unor domenii care prezentau și obiecte, total sau parțial confecționate din sticlă. Îmi aduc aminte că la un moment dat

am pus deoparte toate personajele găsite pe timbre, atât cele anonime cât și celebritățile, care purtau ochelari, dar am renunțat - cel puțin în parte - la acest paragraf de colecție la tema STICLA deoarece respectivele timbre copleșeau din punct de vedere numeric restul celor care păreau mai potrivite temei restrânse. Ceea ce am observat atunci în problema persoanelor cu ochelari de pe timbre este că femeile sunt ultraminoritate la acest capitol, poate și din cauză că ideea de a le prezenta pe doamnele cu afecțiuni oculare purtând banalii ochelari nu ține de acel desclamat *political correctness*. Se pare că doamnele contemporane apărute pe timbre au fost salvate de acest clasic auxiliar optic prin inventarea lentilei de contact (făcută, de cele mai multe ori, tot din sticlă). Vom mai vorbi despre acest subiect al ochelarilor la momentul potrivit.

După ani de colecționare a acestei teme pot spune că există relativ puține timbre care să ilustreze subiectul propriu-zis al fabricării și prelucrării sticlei ori a obiectelor din sticlă (Suedia este campioană în domeniu, *Fig. 1* - timbru inclus în carnetul Mi #C142, vezi și altele în continuare), majoritatea mărcilor poștale care pot fi incluse la tema în discuție înfățișând doar produsul finit. Nu mai vorbesc, de exemplu, de prezentarea drept subiect principal pe piesele filatelico-poștale a

Fig. 1

mărgelilor, care sunt obiecte mici și relativ monotone, ori a geamurilor și oglinzilor, a căror desenare/machetare ca atare ar fi total nespectaculoasă dar și neatractivă comercial din punctul de vedere al producătorilor de timbre, datorită celor două proprietăți fizice care sunt, în același timp, două mari calități ale sticlei: transparența (pentru geamuri) și reflexivitatea (pentru oglinzi). De aceea, pe ilustrațiile mărcilor poștale vom găsi destul de rar aceste obiecte din sticlă ca element principal (mărgelile, oglinzi, geamuri sau parbrize), ele fiind prezente mai mult în contextul unor imagini conținând și alte elemente: de exemplu, ca să vorbim despre o româncă celebră - Anna de Noailles (care, dacă tot am comentat mai sus, nu poartă... ochelari cel puțin aici, unde este prezentată la tinerețe), pe marca poștală franceză Mi #1998 este înfățișată având la gât un șirag de perle sau de mărgelile, iar în păr o agrafă asortată din aceleași perle sau mărgelile (nu știm exact din ce anume sunt făcute aceste podoabe, deoarece nu se precizează nicăieri despre ce anume ar fi vorba, dar știm că de foarte multe ori, chiar dacă aveau un șirag scump din perle veritabile, doamnele își păstrau colierul autentic și valoros într-un seif, iar la recepții purtau o dublură mai ieftină, din sticlă, care imita perfect originalul); pe suportul ilustratei maxime (*Fig.2*) Anna de Noailles poartă doar colierul, dar pe ștampila *Premier Jour* din Paris apare din nou, la fel ca pe timbrul poștal, cu ambele podoabe. În alte cazuri, vorbind, de exemplu, ►►►

Fig. 2

despre geamuri, ele apar ca o parte componentă a ferestrelor, așa cum este în cazul originalei serii de timbre cehoslovace dedicate Expoziției Filatelice Internaționale PRAGA 1978 (Fig.3, Mi #2364-2368), care are ca subiect ferestre istorice pragheze.

Fig. 3

Pentru ilustrarea acestui articol cu piese filatelice care să reflecte tema încă din primele momente ale istoriei umanității nu aveam nimic în colecția personală și nici nu cunosc să se fi emis pe undeva în lume vreun timbru poștal în acest sens. Mi-am amintit însă că, în urmă cu șapte ani, citind revista *Philatelia Chimica et Physica* editată de gruparea tematică americană CPOSSU (Chemistry and Physics on Stamps Study Unit, afiliată la ATA) al cărei membru sunt, văzusem prezentat exponatul filatelic *The development of Chemistry* (Originile chimiei aplicate) colegul (și acum prietenul) Bengt-Göran Österdahl. În acel exponat, la pagina 2 unde începea prezentarea pieselor filatelice, în paragraful intitulat *Origins of applied Chemistry* (Originile chimiei aplicate) colegul (și acum prietenul) Bengt-Göran prezenta trei piese (două francaturi mecanice și un timbru poștal) care acopereau istoria sticlei, respectiv, pentru epoca omului primitiv, anticului Egipt și Roma antică. Eram foarte interesat de a reproduce în acest articol francatura mecanică purtând numărul 1, dedicată descoperirii sticlei naturale de către omul primitiv și apărută în SUA, în anul 1939, într-o serie numărând cel puțin 21 de francaturi mecanice dedicate istoriei sticlei. Singura soluție era să-i scriu colegului Bengt-Göran Österdahl din Suedia (cum spuneam mai sus, țară aflată pe primul loc în emiterea de timbre poștale dedicate fabricării și prelucrării sticlei) și să-l rog să-mi per-

mită a reproduce respectiva francatură mecanică în articolul meu. După cum bănușiți, colegul suedez, ca orice persoană cu înaltă educație, a răspuns prompt la solicitarea mea, acordându-mi nu numai dreptul de a reproduce acea francatură mecanică, dar chiar trimițându-mi o imagine mai bună a ei cât și a altor două din serie, aflate acum în noul său exponat care tocmai a fost prezentat la Expoziția Filatelică Mondială CHINA 2009, unde a fost medaliat cu aur (a obținut 91 de puncte) iar acum, când scriu aceste rânduri, pleacă spre Sofia la Expoziția Filatelică Europeană BULGARIA 2009. Îi doresc succes la Sofia prietenului Bengt-Göran Österdahl și îi mulțumesc pe această cale pentru imaginile menționate din exponatul său, imagini pe care le pot vedea imediat mai jos și cititorii români, cu speranța că în viitor o tânăra sau mai puțini tânăra filateliste de pe la noi va construi un exponat competitiv inspirat de acest articol.

Sticlele sunt un amestec de dioxid de siliciu și silicați ai diferitelor metale, cu proprietăți care le conferă o foarte diversă gamă de aplicații în viața de zi cu zi. Sunt materiale amorse, având rezistență mecanică și duritate mare, în timp ce coeficientul de dilatare este mic. Nu au punct de topire precis definit așa cum este în cazul metalelor și aliajelor metalice, ci prezintă o plajă a temperaturilor de-a lungul căreia se produce topirea. Prin încălzire se înmoaie treptat, ceea ce permite prelucrarea sticlei prin suflare, presare, turnare, laminare sau tragere în fire subțiri.

Cea mai veche sticlă este sticla naturală, fie de origine vulcanică, rezultată prin răcirea rapidă a lavei, fie apărută pe plajele marine și în deșerturile nisipoase prin topirea banalului nisip (dioxid de siliciu) la temperatura înaltă a trăznetului.

În istoria omenirii sticla a fost cunoscută încă din epoca de piatră, când omul primitiv a găsit întâmplător bucăți de sticlă naturală cu diverse mărimi și forme, observând reflexiile luminii solare pe fragmentele din sticlă rătăcite pe pla-

Fig. 4 jele marine ori în albiile râurilor, printre aluviunile aduse din zonele vulcanice aflate în amonte. O francatură mecanică din SUA (Fig.4), văzută cu data de 28 noiembrie 1939, care face parte dintr-o serie emisă de firma „Owens-Illinois Glass Company” din SUA și este dedicată Istoriei sticlei, redă în cartușul ilustrat un om primitiv descoperind sticlă naturală pe valea unui râu.

Diferite obiecte din sticlă naturală, cum ar fi vârfuri de sulite, harpoane, topoare, oglinzi, mărgelile se păstrează în muzee la secțiunea de începuturi a lumii pe care o cunoaștem. Pe timbrul egiptean din Fig. 5, Mi #602, se poate observa un șirag de mărgelile la gâtul zeiței feminine.

Fig. 5

În Mesopotamia anului 3500 î.C. se confecționau mărgelile din topitura nisipului cuarțos, uneori vitrificate în mod natural prin acțiunea trăznetului. Folosirea acestei tehnici în jurul anului 1700 î.C. a condus la extinderea domeniului de folosire a sticlei, în Mesopotamia și Egipt înflorind artizanatul podoabelor din bucăți de sticlă fixate în suporturi metalice (coroane, brățări, inele) care se exportau.

După cum arată dovezile istorice, în Egipt sticla era cunoscută de prin mileniul III î.C., fabricarea sa extinzându-se pe la 1.500 î.C. O echipă germano-britanică de arheologi a descoperit recent la Qantir-Piramesses (în delta Nilului) urme de sticlă topită în creuzete ceramice cilindrice pe locul unor mari ateliere de sticlărie ▶▶▶

ale Egiptul anului 1250 î.C. Aici se produceau în serie lingouri din sticlă colorată, care erau apoi prelucrate sub forma diverselor obiecte decorative sau a unor podoabe pentru elitele locale ale vremii, ori pentru export în zona mediteraneană (Fig. 6, Egipt Mi #653, Fig. 7, RDG Mi #2332). Tot egiptenii au meritul de a fi cei care au realizat primele proteze oculare.

Fig. 6-7

În biblioteca regelui asirian Asurbanipal (668-626 î.C.) s-a găsit cea mai veche rețetă cunoscută pentru fabricarea sticlei.

Despre chinezi se spune că foloseau sticla (nu fabricată de ei, ci probabil găsită în natură) încă din mileniul IV î.C., în aceeași perioadă cu mesopotamienii.

În mileniul II î.C., în întregul bazin al Mării Mediterane se confecționau oglinzi cu suprafețe lustruite din obsidian dură sticlă de origine vulcanică pe care meșteri iscușiți o tăiau în foi cât mai subțiri. Așadar, doamnele bogate își permiteau să-și aprecieze singure gradul de frumusețe, fără a apela la opiniile sclavelor, care puteau fi subiective, formale și mai ales false. Bărbații foloseau mărgelă din sticlă (ceva mai mari decât cele de la gâtul doamnelor) pentru a-și înfrumuseța veșmintele: în Fig. 8, pe basorelieful persan (datat în jurul anului 500 î.C.) de pe timbrul din RDG, Mi #1786, sulitașul poartă inserate astfel de mărgelă de sticlă de culoare albastră pe uniformă

militară (haina și pantalonii), machetatorul mărcii poștale reușind să sugereze sticlirile materialului amorf în lumina zilei.

Istoricii și arheologii estimează că producerea unor vase în întregime din sticlă a început cu 700 de ani î.C. Modelul confecționat din argilă nipoasă, prins la vârful unei vergele metalice, era înmuiat în sticla vâscoasă. Sticla care adera la model era încălzită la flacăra pentru a se distribui cât mai uniform și a se netezi. Apoi, miezul din argilă era îndepărtat treptat după răcire. Procesul tehnologic era greu și periculos, iar prețul sticlei era apropiat de cel al pietrelor prețioase (Fig. 9, Egipt Mi #189, reluat în culori schimbate pentru Palestina, Mi #46).

Fig. 9

Trebuie subliniat că până la această epocă, în Asia sau în Egipt, sticla produsă era opacă. Pentru obținerea unei sticle transparente era necesară o temperatură minimă de 1.500 grade Celsius, despre care se afirmă că nu putea fi obținută cu tehnologia acelor vremuri.

Pe la începutul erei noastre a fost descoperit procedeul de fasonare prin suflare a obiectelor din sticlă goale în interior. Se pare că procedeul a fost inventat în Siria, dar tehnica s-a răspândit repede în tot Imperiul Roman. Unele surse atribuie romanilor această descoperire, probabil deoarece, la fel ca în multe alte domenii, romanii au perfecționat în mod spectaculos tehnologia inițială. În sec. I e.n., un meșter roman anonim a înlocuit ver-

geaua metalică printr-o țevă metalică, având la capăt un muștiuc din lemn, care ferea gura sticlarului de temperatura înaltă a țevii. Adunând la capătul metalic o bilă din sticlă lichidă și suflând, se obținea o bulă care putea fi apoi ușor modelată. Fracturata mecanică din SUA (Fig. 10), văzută cu data de 7 mai 1940 și care face parte din aceeași serie dedicată Istoriei sticlei, în cartușul ilustrat redă un interior de atelier și un sticlar roman utilizând dispozitivul de suflat sticlă.

Fig. 10

Această tehnologie nouă a fost făcută posibilă și de cunoașterea avansată ale romanilor, care permiteau atingerea unor temperaturi mai înalte și obținerea, în locul sticlei vâscoase a egiptenilor - imposibil de prelucrat prin suflare - a unei sticle aproape lichide. Obiectele din sticlă s-au fabricat apoi timp de aproape 2000 de ani pe baza acestei tehnici manufacturiere a romanilor. Două din valorile unei foarte reușite serii de timbre suedeze gravate de către regretatul Czesław Slania (Fig. 11, Mi #746 și Mi #747) prezintă doi sticlar din sec. XX, utilizând clasicul dispozitiv inventat de romani pentru suflarea sticlei topite, iar pe două din vinietele seriei spaniole (Fig. 12, Mi #2820-2825) se văd atât capetele țevelor metalice cu bulele de sticlă topită, cât și unelte metalice auxiliare procesu- ▶▶▶

Fig. 11

Fig. 12

lui de producere a minunatelor vase din sticlă reproduce pe timbrele propriu-zise ale seriei. Foarte expresivă este imaginea de pe prima vini-etă, care înfățișează o grămăjoară strălucindă din cioburi de sticlă-materia primă pentru ceea ce vor ajunge a fi la final obiectele înnobilate prin tehnica și măiestria sticlărilor anonim; grămăjoara aceasta de cioburi mai subliniază o calitate de neînlucuit a sticlei - aceea de a fi un material 100% reciclabil. În zilele noastre, când cei 3 R (Reducere, Reutilizare, Reciclare) sunt la ordinea zilei, sticlele sparte și cioburile - cum se spune dintotdeauna - aduc noroc pentru că reprezintă o materie primă ieftină în industria energointensivă a sticlei.

Sticla romană scumpă era obținută din nisipuri albe, foarte pure, fiind incoloră și translucidă (dar încă nu transparentă). Era folosită pentru veselă, bibelouri, podoabe și ornamente prețioase. Foarte scumpe erau și ceștile de sticlă pentru spălatul mâinilor (trulla), vase folosite de meseni după fiecare fel de mâncare (romanii nu cunoșteau tacâmurile).

Printre regretatele secrete pierdute ale unor tehnologii romane este și modul de producere al cupelor murrhine-vase mici și fără ornamente, dar cu străluciri uluitoare, în mii de scânteieri multicolore, care erau mai scumpe decât

aurul, iar una din cele mai ieftine valora prețul a zeci de sclavi. Se spune că faimosul împărat Nero a plătit pentru un astfel de vas nu mai puțin de șaptezeci de talanți (echivalentul a trei sute de sclavi tineri și puternici). Diatretele, la fel de scumpe, erau vase din sticlă duble, cu o cupă în interior și o dantelă de sticlă în exterior. Dantela nu atinge cupa interioară, permițând menținerea ori consumarea unor băuturi fierbinți fără pericol de ardere din partea utilizatorului. Până în zilele noastre s-au mai păstrat în jur de zece diatrete, numai câteva fiind întregi. Se presupune că au fost făcute de către un singur meșter roman, care a dus cu el în mormânt secretul de fabricație. O serie de mărci poștale din Berlinul de Vest, emisă în anul 1986 (Mi #765-768 pe picul efectiv circulat la Iași, Fig. 13) și ilustrând capodopere ale artei sticlărilor din primele secole ale erei creștine, redă pe ultima valoare (Mi #768, vezi săgeata roșie) o diatră romană din secolul IV.

Sticla romană policromă a în-

Fig. 13

ceput să fie tot mai mult întrebuințată pentru a produce cupe și pocale, clondire (Fig. 14, Elveția Mi #1056), vase de păstrat parfum ori pahare pentru ocazii festive (Fig. 15, Elveția Mi #1031 și Fig. 16, RDG Mi #2186), pentru biberone și alte obiecte practice. Am scormonit în propria memorie filatelică în căutarea unui timbru cu biberon spre exemplificare și mi-am amintit de acel timbru polonez (Fig. 17, Mi #1274) care este faimos prin greșeala de machetare: deși sticla biberonului este înclinată, suprafața

Fig. 14

Fig. 15

Fig. 16

Fig. 17

laptelui în recipient, în loc să fie orizontală este și ea... înclinată, lucru imposibil în prezența gravitației terestre! Vedem de aici cum sticla, prin faptul că are o proprietate esențială numită transparență, nu ne poate „miști”! Transparența, în mod evident, este soră bună cu

adevărul, afirmație aplicabilă și în viața cotidiană!

Pe lângă sticla în culorile fundamentale, meșterii romani au creat nenumărate alte varietăți de sticlă, de la cele ce păreau a fi din pietre prețioase (imitând smaraldul, safirul, opalul, peruzeaua ori rubinul) până la cele care imitau aspectul lemnului sau forma și culoarea fructelor. În această epocă apare ornamentarea cu aplicații din sticlă și folosirea formelor sau a matrițelor pentru prelucrări complexe (vase care imitau chipuri sau reprezentau scene de luptă). De asemenea, se realizează primele fire din sticlă (precursorii antici ai viitoarelor fibre optice), destinate în special colierelor și altor podoabe feminine. Un alt domeniu de utilizare a sticlei în care românii și-au dovedit tehnica și talentul a fost cel al mozaicurilor. Realizate fie din ceramică și piatră smălțuită, fie integral din sticlă, mozaicurile romane au rămas până astăzi un exemplu concludent de măiestrie și rafinament artistic.

Sticla transparentă produsă de romani a intrat în uzul curent al alchimistilor, farmaciștilor ori în cel al medicilor. Pe la anul 1000 e.n., prin cercetările lor, alchimisti dezvoltau tehnica realizării aparatelor chimice, compuse din tevi, serpentine, retorte din sticlă (Fig. 18,

Fig. 18

Elveția, Mi #1220) și perfecționau procedeele de distilare în alambicuri metalice, dar și din sticlă (francatura mecanică daneză din Fig. 19 prezintă partea principală a unui aparat de distilare - produs de firmă din sec. XX). Deși nu au reușit să obțină nici piatra filozofală, nici aur din metale comune, alchimistii au pus bazele științei care, ceva

Fig. 19

mai târziu, se va numi chimie. Apropiati ca preocupări cu alchimistii, farmaciștii sau spîșerii mileniului I utilizau recipientele din sticlă pentru simpla păstrare a unor substanțe biologice active ori pentru prepararea unor principii magistrale cu acțiune, real ori doar aparent, vindecătoare. În acele timpuri medicii de familie (și nu ai oricăror familii, ci doar ale celor care își permiteau un astfel de medic) foloseau recipiente din sticlă, de exemplu, pentru simpla analiză cantitativă a unor lichide biologice umane, cum ar fi urina, în scopul diagnosticării diabetului. Pe timbrul austriac (Mi #1702) dedicat celui de-al 5-lea Congres al Asociației Europene pentru Urologie apare un personaj, uroscopistul, preluat de pe o miniatură din Canonul lui Avicenna (980-1037), celebrul filozof, medic și fizician arab care, prin gândirea și lucrările sale, a marcat științele secolelor următoare. Miniatura din Canonul lui Avicenna (Fig. 20) este reprodusă, se pare, în întregime pe ilustrația FDC-ului acestei emisiuni poștale, pe ștampila *prima zi* inspirată de aceeași miniatură desenul ei apare aproape complet, iar pe marca poștală apare doar uroscopistul, într-o imagine după aceeași miniatură menționată. Dacă privim mai atent, pe timbru este o imagi-

ne în oglindă în raport cu cea din miniatură: pe ilustrația FDC-ului și pe ștampila *prima zi* uroscopistul ține în mână dreaptă paharul din sticlă transparentă supus observației și apoi degustării conținutului său (într-o curajoasă tentativă de analiză semicantitativă, pentru a decide dacă pacientul său, persoană importantă după cum se vede și din mărimea asistenței din suită, are sau nu diabet și, în caz afirmativ, în ce stadiu anume al bolii se află), în timp ce pe marca poștală uroscopistul are paharul cu proba de urină în mână stângă. Și în acest caz optica, iar prin ea sticla transparentă (sau invers, sticla și prin ea optica) deconspiră șmecheria grafică arhicunoscută și cam ieftină a unor machetatori de a ne vinde imaginea în oglindă a uneia și aceleiași figuri, utilizând una la machetarea timbrului și alta la cea a ștampilei *prima zi* și/sau a ilustrației plicului. Rămâne de văzut care este imaginea adevărată din Canonul lui Avicenna. În mod cert, recipientul din sticlă transparentă seamănă foarte bine cu ceea ce, peste vreo opt secole, se va numi *pahar Berzelius*, după numele savantului suedez Jöns Jakob Berzelius (1779-1848), care prin geniul său a marcat puternic știința chimiei în secolele XVIII-XIX ale mileniului trecut.

Se afirmă de către unii istorici că românii nu au izbutit să obțină sticlă transparentă (ci doar translucidă) și ca urmare nu ar fi obținut nici geamul, nici oglinda ►►►

Fig. 20

din sticlă. Într-adevăr, în secolul I al erei noastre ferestrele bogăților vremii se executau din piatră transparentă, tăiată în foi subțiri, iar cetățenii mai săraci aveau gratii din lemn în locul ferestrelor sau doar orificii practice în pereți prin care lăsa să patrundă aerul și lumina. Totuși, se pare că romanii reușiseră să obțină și sticla transparentă, după cum o atestă resturile de geamuri descoperite în ruinele de la Pompei. Rămâne în sarcina istoricilor de a stabili dacă nu cumva tehnologia fabricării de către romani a sticlei transparente pentru geamuri a fost uitată și redescoperită mai târziu, după un Ev Mediu rece și întunecat, plin de vitregii ale istoriei.

În primele secole din mileniul II al erei creștine a început construirea marilor catedrale gotice în Europa catolică. Se pare că dificultatea insurmontabilă la acea vreme de a produce plăci mari din sticlă a condus la inventarea tehnicii vitraliilor. Tehnologia romană de fabricare a geamurilor plane devenită uitare, ori simplul fapt că secretul manufacturării sticlei pentru ferestre fusese bine păstrat de autori au făcut să înflorească tehnica vitraliilor, care a permis închiderea marilor ferestre ogivale ale catedralelor sau a ferestrelor bisericilor, cu sticlă colorată îmbinată sub forma unor mari opere de artă. Meșterul sticlar sufla sticla topită sub forma unei bășici de dimensiuni convenabile, la care se atașa o vergea de fier în partea opusă țevii de suflare. După desprinderea bulei topite se rotea rapid vergeaua și sticla căpăta forma unui disc. Vitraliile se confecționau din astfel de discuri sau bucăți din discuri tăiate la formele dorite pentru a fi îmbinate după un desen prestabilit ca într-un puzzle. Aceste monumente din piatră și sticlă ale artei Evului Mediu au rezistat secolelor, fiind acum incluse de către UNESCO pe lista patrimoniului artistic și cultural al umanității. Catedrala din Canterbury, construită în jurul anului 600 (Fig. 21, Marea Britanie Mi #587-589), catedrala Saint-Etienne din Sens (Fig.

22*, Franța Mi #1513), a cărei construcție începe la 1135 și este considerată adesea ca fiind prima catedrală gotică, apoi catedrala din Chartres - catalogată a fi drept cel mai important ansamblu de vitralii din secolul al XIII-lea, construită între anii 1142-1240 și inaugurată în 1260 (Fig. 23*, ilustrată maximă franceză cu marca postală Mi #1453), catedrala Notre Dame din Paris, construită în două etape, între 1183-1250 și continuată între 1250-1450 (Fig. 24*, Franța Mi #1474), biserica Sainte Madeleine din Troyes construită la mijlocul secolului al XII-lea (Fig. 25*, Franța Mi #1598), biserica Sainte-Foy din Conches, construită în secolul al XVI-lea (Fig. 26*, ilustrată maximă franceză cu marca postală Mi #1427) sunt doar câteva exemple ale unor locuri celebre cu încărcătură religioasă dintre multele pe care le întâlnim ilustrate cu vitralii pe mărcile postale. Și pentru a continua exemplificarea, mergând de la vest către estul Europei, amintim vitraliile religioase din catedralele și bisericile germane (Fig. 27*, RFG Mi #B13, la care și ștampila prima zi din Bonn, 16.11.1976, este ilustrată cu elementul central al desenului vitraliului, apoi West Berlin Mi #B5, West Berlin Mi #B6) sau din capela St. Jakob construită la Gräpplang în 1150 (Fig. 28*, Elveția Mi #905), din biserica St. Erhard-Breitenau construită în jurul anului 1390 (Fig. 29*, Austria Mi #1435) ori din lăcașuri de cult poloneze (patru timbre cu vitralii religioase din secolele XIV-XV, parte a unei serii având ca temă generală Pictura pe sticlă, Polonia Mi #2102-2109).

La trecerea a șapte secole de la începerea construcției catedralei Saint Etienne din Metz - catedrala

franceză cu cea mai mare suprafață a vitraliilor (aproape 6500 de metri pătrați) și cu cele mai mari vitralii gotice din Europa, o altă vitregie a istoriei (vorbim aici de cel de-al Doilea Război Mondial) a dus la distrugerea unor mari suprafețe ale acestor capodopere în urma bombardamentelor germane. După război, religiosul și laicul au conlucrat în acțiunea de renovare a catedralei din Metz, mari artiști plastici ai Franței aducând o atmosferă de modernism în interpretarea subiectelor religioase de pe noile vitralii, care au înlocuit operele meșterilor anonimi făcute cioburi de explozii-le războiului.

* vezi pagina 16
(continuare în numărul următor)

Florin PATAPIE-RAICU, licențiat al Facultății de fizică a Universității Al.I.Cuza din Iași, cercetător științific principal cu activitate în domeniul biofizicii membranelor celulare și în cel al științei materialelor cu aplicații în aeronautică și în energia nucleară.

Domeniile de specializare filatelice: astrofilatelia, filatelia tematică axată în principal pe istoria științei, de la micro- la macrocosmos; machetator a peste 250 de ștampile ocazionale (în țară, dar și în străinătate), al unui număr similar de ilustrații pentru plăci ocazionale și al unor întregiri postale, autor a peste 200 de articole filatelice în diverse publicații din țară și din străinătate. Președinte al Societății Filatelice Moldova-Iași.

Contact: flpatapie@yahoo.com

Fig.
22

Fig.
23

Fig.
24

Fig.
25

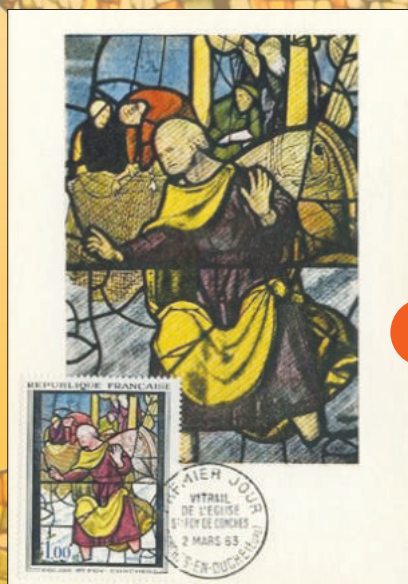

Fig.
26

Fig.
27

Fig.
29

Fig.
28

Urletul lui Tarzan la Oficiul pentru Mărci al UE

Johnny Weissmüller, născut Peter Johann Weissmüller, (2 iunie 1904, în cartierul Freidorf din Timișoara, pe atunci în Austro-Ungaria - d. 20 ianuarie 1984, Acapulco, Mexic) a fost un sportiv și actor american de origine germană. Părinții săi, șvabii bănăteni Petrus Weissmüller și Elisabeth Weissmüller născută Kersch, au emigrat în SUA împreună cu fiul lor în vârstă de șapte luni.

Copil bolnăvicios, a fost sfătuit de un medic să se apuce de înot. Așa a ajuns de cinci ori campion olimpic la înot (1924-1928), deținătorul a 67 de titluri mondiale și a 52 de titluri naționale. A deținut recordurile la stilul liber la toate probele de la 100 de yarde la jumătate de milă și a fost primul care a înotat 100 m sub un minut. A devenit celebru prin seria de filme Tarzan, ecranizări inspirate de romanele lui Edgar Rice Burroughs. Seria de filme a început la studiourile MGM, cu *Tarzan omul-maimuță* (*Tarzan the Ape Man*), în 1932. Se povestește că în timpul revoluției cubaneze, pe când Johnny Weissmüller juca golf cu niște prieteni în Cuba, jucătorii s-au trezit înconjurați de revoluționari înarmați. Fără să-și piardă cumpătul, Weissmüller a lansat celebrul strigăt al lui Tarzan, iar soldații, recunoscându-l, au fost foarte încântați să escorteze grupul într-o zonă sigură.

Respectându-i-se dorința, la înmormântarea sa coșciugul a fost coborât în groapă, având ca fond sonor celebrul strigăt al lui Tarzan.

Celebrul urlet al lui Tarzan este subiect de dispută. Moștenitorii scriitorului Edgar Rice Burroughs, creatorul legendarului personaj, vor să obțină dreptul exclusiv de a se folosi de strigătul *omului-maimuță*. Oficiul pentru Mărci al Uniunii Europene refuză să declare marcă înregistrată sunetele scoase de Tarzan pe numele lor, pe motiv că acestea nu pot fi transpuse pe note muzicale.

sursă [Wikipedia.com](https://ro.wikipedia.org/wiki/Johnny_Weissmüller)

Eroi ai ciberneticii - Grigore Constantin Moisil

Wobbe VEGTER

O idee începe prin a fi un paradox, continuă prin a fi o banalitate și sfârșește prin a fi o prejudecată (Grigore C. Moisil)

Matematicianul român și specialistul în știința calculatoarelor Grigore C. MOISIL a fost unul dintre pionierii dezvoltării industriei tehnicii de calcul în România.

Grigore Constantin Moisil (fig. 1) s-a născut la 10 ianuarie 1906 în Tulcea, România. I s-a dat nu numai numele de Grigore, după bunic, ci și cel de Constantin, după tată, care era istoric și membru al Academiei Române, unde a fost Director al Biroului de Numismatică (fiind și colecționar de monede). Mama lui Moisil, Elena, era învățătoare în Tulcea și ea a fost aceea care l-a învățat să socotească și să calculeze, chiar înainte ca el să înceapă să citească și să scrie.

Moisil era un copil curios, întotdeauna întrebând de ce, vrând să afle ce este în spatele lucrurilor pe care le vedea. Își petrecea mai degrabă timpul citind și studiind decât jucându-se cu ceilalți copii.

A urmat școala primară și secundară în București. După terminarea școlii secundare în 1922 a urmat Facultatea de Matematică a Universității din București. Părinții săi aveau mai multă încredere în studiile de inginerie și l-au convins să urmeze și cursurile Universității Politehnice din București. Deși învăța bine, Grigore nu a fost mulțumit de această alegere și în 1929 a renunțat la Universitatea Politehnică. În același an a obținut doctoratul în matematică cu o teză despre *Mecanici analitice ale sistemelor continue*. Studiul a fost publicat la Paris și a fost primit favorabil de lumea matematicienilor acelui timp. În 1930 s-a înscris la Univer-

Fig. 1

sitatea din Paris să-și continue studiile în Matematică, dar în 1931 s-a întors în România pentru a accepta un post de profesor (fig. 2) la Facultatea de Matematică a Universității din Iași. Aici a scris lucrări asupra mai multor subiecte de matematică avansată și a înființat și predat primul curs de algebră modernă din România. În 1936 a fost numit profesor de calcul diferențial și integral, iar în 1939 a devenit și profesor de calcul matematic.

În 1941 a acceptat numirea ca profesor la Facultatea de Matematică - devenită mai târziu Facultatea de Matematică și Informatică - a Universității București.

Primul calculator în România

După cel de-al Doilea Război Mondial Moisil a început să predea Logica matematică, el înțelegând că noul domeniu, cel al calculatoarelor, care apărea, va avea repercusiuni enorme în schimbarea societății. Moisil a continuat ideile lui Shannon în sensul că teoriile electrice și logica binară au un punct comun prin aceea că ambele folosesc un sistem da/nu sau deschis/închis și în 1961-1962 și-a publicat cele două volume ale cărții *Circuite cu tranzistori*. A continuat să-și publice lucrările de matematică, algebră, teoria numerelor, mecanică, logică matematică și studiul teoriei automatizării, cum ar fi de exemplu *Teoria algebrică a mecanismelor automate*. A încurajat studiul calculatoarelor în România și i-a îndemnat pe studenții săi de la *Matematică* să studieze programarea calculatoarelor. În acest fel el a jucat un rol important în dezvoltarea domeniului științei calculatorului din România. ▶▶▶

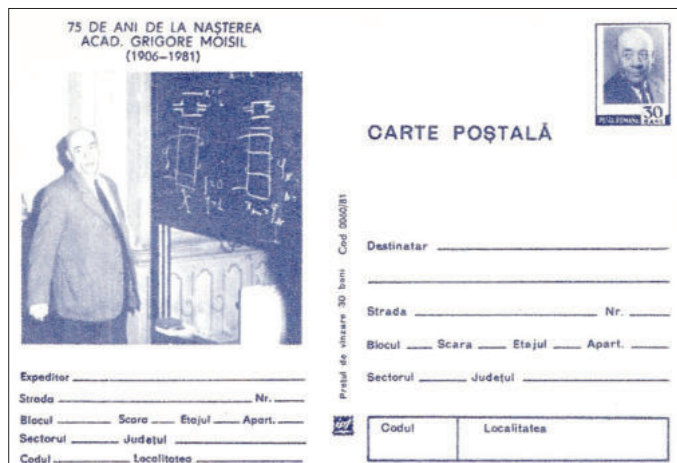

Fig. 2 - Carte poștală românească (Cod 0060/81), emisă în 1981, la comemorarea a 75 de ani de la nașterea sa, prezentându-l pe Moisil atât pe ilustrație cât și pe marca fixă. Cartea poștală a fost emisă de asemenea și în culoarea maro (tot cu codul 0060/81).

Fig. 2 - Romanian postal card (Cod 0060/81), issued 1981, commemorating 75 years anniversary of his birth, showing Moisil in both the stamp design and the cachet. The card has been issued also in a brown color (also with Cod 0060/81)

Fig. 3

Fig. 3 Acestui fapt i se datorează primul calculator din România - CIFA 1 - care a fost construit în 1954 la Institutul pentru Fizică Atomică al Academiei Române (CIFA este o abreviere a cuvintelor românești Calculator al Institutului de Fizică Atomică). Acest calculator folosea tuburi electronice, o memorie pe tambur magnetic, bandă de hârtie perforată (la intrare) și producea la ieșire o bandă pe hârtie perforată via *teletype*. Mașina era programată în *cod mașină*, fiind urmată mai târziu de CIFA-2 și CIFA-3, iar la începutul anilor șazeici - bazat pe tranzistor - de CET în 1964.

Moisil a murit subit la 21 mai 1973, în cursul unei călătorii în Canada, la Ottawa. Opt ani mai târziu, Facultatea de Matematică a Universității București a organizat un seminar care să comemoreze 75 de ani de la nașterea sa. În cuvântul de început se spunea că Prof. Grigore C. Moisil a luptat cu toată perseverența pentru a deschide calea înțelegerii matematicii în țara noastră și pentru viitor. A fost conștient de importanța informaticii, a ciberneticii și a teoriei automatelor. A creat centre de calcul. A fost cu adevărat tatăl științei calculatoarelor din România.

Moștenirea lui Moisi

Deoarece Moisis a fost forța conducătoare de la începutul industriei românești de tehnică de calcul este interesant de observat cum destul de puține piese filatelice ilustrează elemente ale moștenirii sale.

În 1971 primul microprocesor a fost introdus în SUA (*fig. 3*), fapt ce a fost comemorat 30 de ani mai târziu printr-un timbru.

În 1972 Întreprinderea ICE Felix (*fig. 4*) a fabricat primul calculator de capacitate medie din generația a 3-a, Felix C-256 (*fig. 5*). Tehnologia sa de bază a fost inițial patentată de Franța. Produsele lor erau exportate către alte țări ale blocului estic, R. P. Chineză și alte țări din Asia și Africa. Observații anii diferiți din piesa ștampilată mai sus (1972-1997) - 25 de ani de la realizarea calculatorului Felix C-256, față de anii de pe timbrul din *fig. 5* (1947-1977) - a 30-a aniversare a proclamării Republicii, cu același desen.

Deja în 1975 România arăta că în țările socialiste obligațiile femeilor sunt egale cu cele ale bărbaților, ilustrând un plic, ocazionat de Anul Internațional al Femeii, cu o femeie care verifică o centrală telefonică automată (fig. 6, întreg poștal Cod 0337/75).

Rezultatele din 1977 ale recensământului populației au fost înregistrate pe cartele perforate (fig. 7) și prelucrate cu echipamente de tabulare - precursori ai calculatoarelor de capacitate mare de mai târziu. Acest plic

românesc din 1976 (Cod 0369/76) atestă acest fapt într-o manieră policromă. Aceeași ilustrație poate fi întâlnită în 1977 pe o carte poștală maro (Cod 0421/76).

În anii șaptezeci au fost produse primele minicalculatoare românești perfecționate (*fig. 8* - seriile INDEPENDENT I-100, I-101, etc.) care au fost curând urmate de minicalculatorul CORAL.

Astăzi, un număr mare de companii de calculatoare sunt reprezentate în România (fig. 9), de când industria ei de calculatoare s-a maturizat.

Acordarea de distincții academice lui Moisiil

În 1948 Moisis a fost ales membru al Academiei Române; a fost, de asemenea, membru al Academiei de Științe din Bologna. În 1996 IEEE (Institutul Inginerilor în Electricitate și Electronică) - Societatea de Calculatoare i-a acordat post-mortem lui Moisis premiul *Computer Pioneer* (fig.10).

Nota editorului: Vezi și Dobrescu, Dan N. - Familia MOISIL, Filatelia, XLVIII (512), 12, 1998, 8.

Wobbe VEGTER, originar din Olanda, se autointitulează un *cyber philatelist* pentru că el colecționează și studiază subiectul Calculatoare pe timbre și înțregiri poștale. Wobbe a fost implicat în IT vreme de peste 40 de ani. El trăiește în Africa de Sud și este pensionar din 2006.

Exponatul său *De la abac la Internet*, care descrie istoria și dezvoltarea calculatorului modern, a fost premiat cu Vermeil, Vermeil mare și Aur la expoziții naționale și internaționale. Este membru al Societății Filatelice Bellville al cărei președinte este din 2003. Este membru al unor organizații de filatelie tematică din mai multe țări. Wobbe a scris numeroase articole despre Cyber Philately și expunerea tematică, articole care au fost publicate în reviste filatelice din Africa de Sud, Olanda și Statele Unite. Exponatul și articolele sale pot fi văzute pe site-ul său <http://wvgeter.hivemind.net>
Contact: wvgeter@xsinet.co.za

Cyber Heroes of the past - Grigore Constantin Moisil

Wobbe VEGTER

New ideas appear first as paradoxes, then they become common truth and ultimately they die as prejudices. (Grigore C. Moisil)

The Romanian mathematician and computer scientist Grigore C. Moisil was one of the pioneering forces in establishing the computer industry in Romania.

Grigore Constantin Moisil (fig.1) was born on January 10, 1906, in Tulcea, Romania. He was named not only after his grandfather Grigore, a clergyman, but also after his father Constantin, a

historian and member of the Romanian Academy where he was the Director of the Numismatics Office (he was also a coin collector). Moisil's mother Elena was a primary school teacher in Tulcea

Fig. 5

and it was she who taught the young Grigore to count and calculate, even before he started to read and write.

Moisil was an inquisitive child, always asking the „why?” behind the things he noticed. He rather spent his time reading and studying than playing with other children. He attended primary school and high school in Bucharest. After graduation from high school in 1922, he attended the Faculty of Mathematics at the University of Bucharest. His parents had more faith in a study in engineering and convinced him to attend the Polytechnic University of Bucharest as well. Although he did well, he didn't enjoy this topic and in 1929 he quit the Polytechnic University. That same year he got his Ph.D. in Mathematics with a thesis on *Analytical mechanics of continuous systems*. The study was published in Paris and was favourably received by the mathematics world of that time. In 1930 he attended the University of Paris to further his studies in Mathematics, but in 1931 he returned to Romania to accept a teaching post (fig. 2) at the Faculty of Mathematics at the University of Iasi. Here he wrote papers on many complex mathematical subjects and he developed and taught the first modern algebra course in Romania. In 1936 he was appointed Professor in Differential and Integral Calculus and in 1939 he also became Professor of Calculus. In 1941 he accepted an appointment as Professor in the Faculty of Mathematics - later to become the Faculty of Mathematics and Computer Science - at the University of Bucharest.

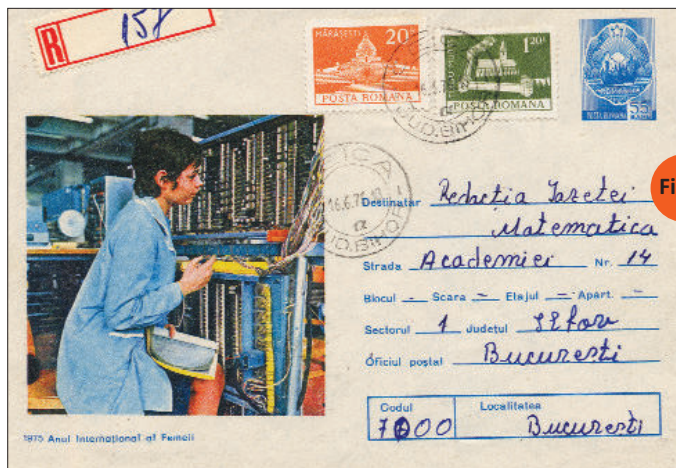

Fig. 6

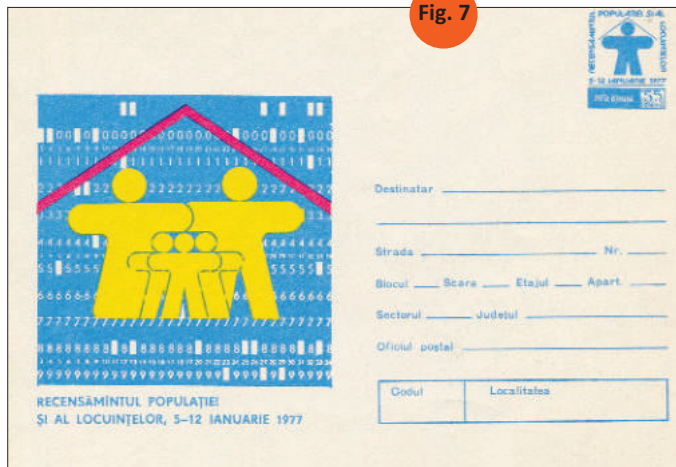

Fig. 7

The first computer in Romania

After World War II Moisil started teaching mathematical logic as he understood that the new emerging field of computers would have enormous repercussions for the social fabric of society. He continued on the ideas of Shannon that electric circuits and binary logic have a commonality in that both use a system of yes/no or open/closed and in 1961-1962 he published his two-volume *Transistor Circuits*. He

Fig. 8

continued to publish his papers on mathematics, algebra, number theory, mechanics, mathematical logic and the study of automata theory, like *The Algebraic Theory of Switching Circuits*. He advocated the study of computers in Romania and encouraged his math students to study computer programming. That way he played an essential role in the development of the field of computer science in Romania. This resulted in the first Romanian computer - the CIFA-1 - being built in 1954 at the Institute for Atomic Physics at the Romanian Academy (CIFA is an abbreviation of the Romanian words for Computer of the Institute for Atomic Physics). This computer used electronic vacuum tubes, a magnetic drum memory, punched paper tape (input) and produced its output on a typewriter. The machine was programmed in machine code and would later be followed by the CIFA-2 and CIFA-3 in the early sixties and the transistor-based CET in 1964.

Moisil died suddenly on May 21, 1973, during a trip to Canada, in Ottawa. Eight years later, the University of Bucharest's Faculty of Mathematics organized a seminar to commemorate his 75th birthday. In the opening address it was stated that Prof Grigore C

Moisil has fought with all his energy and perseverance in order to open the way to the understanding of mathematics in our country now and in the future. He has been aware of the importance of informatics, cybernetics and automata theory. He has created centers of computation. He truly was Romania's father of computing science.

Moisil's legacy

As Moisil was the driving force behind the birth of the Romanian computer industry, it's interesting to note how quite a few philatelic items show diverse elements of his legacy.

In 1971 the first microprocessor was introduced in USA (fig. 3) with a commemorative stamp being issued thirty years later.

In 1972 the ICE Felix Company (fig. 4) manufactured the first third-generation Felix C-256 mainframe computer (fig. 5). Its underlying technology was originally licensed from France. Their products were exported to other east-bloc countries, P. R. China and other countries in Asia and Africa. Note the different years in the pictorial cancel above (1972-1997) - 25 years from the accomplishment of the Felix C-256 computer vs. the ►►►

TIB 92
8-16 OCTOMBRIE

M.T.I.L. Enterprises (1989) Ltd.

distribuitor autorizat pentru LOTUS,
IBM, FUJITSU, DTK, PRINTRONIX, ATL,
DEGEM, RID computer

M.T.I.L. ROM S.R.L.

EXPO'92-SEVILLA
ERA DESCOPERIRILOR

POSTA ROMÂNĂ 55L

Luțerana St., Bucharest Complex
Sc. D2 Apt. 21
BUCHAREST, ROMANIA

Fig. 9

years in the stamp of fig. 5 (1947-1977) - 30th anniversary of Republic proclamation, with the same design.

Already in 1975 Romania showed that in socialist countries women are equal to men's tasks by showing a woman doing repair work (fig. 6) to a large automated exchange's inner workings (postal envelope Cod 0337/75).

The results of the 1977 population census were captured in punched cards (fig. 7) and processed via tabulating equipment - the forerunners of the later mainframe computers. This 1976 Romanian envelope (Cod 0369/76) attests to this fact in colorful fashion. The same cachet can be found on a 1977 brown colored postal card (Cod 0421/76).

In the late seventies the first Romanian developed minicomputers (fig. 8) were released - the Independent series (I-100, I-101, etc) - and were soon followed by the Coral minicomputer.

Today a large number of computer companies are represented in Romania (fig. 9) since its computer industry has matured.

Moisil honored

In 1948 Moisil was elected to the Romanian Academy; he also was a member of the Academy of Sciences of Bologna. In 1996 the IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) Computer Society posthumously awarded Moisil the *Computer Pioneer Award* (fig. 10).

Fig.10 - Doamna Viorica Moisil, soția omului de știință Grigore C. Moisil, a expediat această carte poștală.

Fig.10 - Mrs. Viorica Moisil, the wife of the scientist Grigore C. Moisil, addresses the mail.

Wobbe VEGTER, who hails from the Netherlands, calls himself a cyber philatelist as he collects and studies the topic Computers on stamps and postal stationery. Wobbe has been involved in IT for more than forty years. He lives in South Africa and retired in 2006. His exhibit From Abacus to Internet which describes the history and development of the modern computer has been awarded Vermeil, Large Vermeil and Gold on national and international exhibitions. He is a member of the Bellville Philatelic

Society which he also serves as its President since 2003. He is a member of several other thematic organizations in a number of countries. Wobbe has written numerous articles on Cyber Philately and thematic exhibiting which have been published in philatelic magazines in South Africa, the Netherlands and the United States. His exhibit and articles can be viewed on his extensive website <http://wvegter.hivemind.net> Contact: wvegter@xsinet.co.za

Publisher's comment. See also Dobrescu, Dan N. - Familia MOISIL (MOISIL family), Filatelia, XLVIII (512), 12, 1998, 8.

► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ►

Muzeul Național Filatelic a luat parte la 16 mai a.c. la **Noaptea Muzeelor 2009**, inițiată de Ministerul Culturii și Comunicării din Franța. Cu această ocazie, Muzeul Național Filatelic a prezentat publicului vizitator o expoziție de maximafilie în care au expus: Leon Iancovici - Precursori ai maximafiliei moderne (1894-1930), studiu (medalie de Aur la EFIRO 2008); Ioan Daniliuc - Incursiune în antichitatea greacă (medalie de vermeil la EFIRO 2008); Muzeul Național Filatelic - Autoportrete.

În cele trei săli de expunere au putut fi admirate o parte a celor peste 11 milioane de timbre, consti-

tuind aproximativ trei milioane de serii filatelice, unele unicate la nivel mondial, matrițele originale din oțel cu care s-au tipărit cele patru valori din prima emisiune „Cap de Bour” Moldova (1858) precum și probe, machete și diverse studii de realizare ale timbrelor din anul 1872 până astăzi. La acestea se adaugă obiecte poștale datând din a doua jumătate a secolului al XIX-lea și din prima jumătate a secolului XX, care ilustrează evoluția Poștei Române în această perioadă. Expoziția a fost vizitată de peste 24.000 de persoane.

EMISIUNILE ANULUI 2009

Grupaj: dr. Ioan DANILIUC

1829 PROTEJAȚI REGIUNILE POLARE ȘI GHEȚARI

PRESERVE THE POLAR REGIONS AND THE GLACIERS

Tiraje (Run printing)

Valoarea			Total
1,60 L	135.000	28.300	163.300
8,10 L	1.800	28.300	30.100
bloc-coliță nrt. N	-	23.500*	23.500
bloc-coliță nrt. R	-	1.000*	1.000

* Numărul mărcilor din blocurile-coliță nu a fost inclus în tirajul defalcat pe valori.

Emisiunea postală cu tematică specială este urmarea inițiativei președinților statului Chile și al Finlandei lansată în 2007. În deplin consens, administrațiile poștale din cele două țări au propus și altor state să se alăture programului de a se realiza o emisiune de mărci poștale având ca temă protejarea regiunilor polare și a ghețarilor. O serie de țări nordice ale Europei dar și Australia, Canada, Noua Zeelandă, Brazilia, Africa de Sud, precum și multe alte țări s-au alăturat acestui proiect. Printre acestea se numără și România.

Mărcile poștale emise de țările participante vor avea același însemn specific: simbolul grafic al unui cristal de gheață, lângă care, statele semnatare ale Tratatului Antarctic, vor adăuga și conturul continentului alb.

Data punerii în circulație: 21.03.2009

Dimensiuni: - mărcile 33mmx48 mm.

- bloc-coliță dnt. 130mmx100mm.

Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU

Prezentare: - minicoli cu nouă mărci pentru fiecare valoare (3x3), cu perfor deschis pe orizontală. Rândul al II-lea este poziționat tête-bêche.

- bloc-coliță cu cele două mărci dispuse în casete separate cu perfor închis, încadrat de o manșeta pe care se continuă compoziția grafică. Blocurile coliță sunt numerotate cu negru și o mică parte numerotate cu roșu și imprimate cu un desen hologramă care au fost inserate în lucrarea *Contribuții la evocarea unor evenimente 1985-2008*, (conf. tirajelor din tabel).

Tipărit offset, la cinci culori pe hârtie cromo-gumată (Anglia). Un FDC în tiraj de 415 buc, echipat cu cele două valori ale emisiunii, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

The special thematic postal issue follows the initiative launched in 2007 by the presidents of Chile and Finland states. In full agreement the Postal Administrations from these two countries proposed also to other states to join the program of creating a postage stamps issue having as theme preserve the polar regions and glaciers. A series of Northern European countries, but also Australia, Canada, New Zealand, Brazil, South Africa and many other countries joined this project. Romania is one of them.

The stamps issued by the participating countries will have the same specific sign: the graphic symbol of an ice crystal and next to it, the member states of the Antarctic Treaty will also add the outline of the white continent.

Date of issue: 21.03.2009

Stamp size: 33mmx48 mm.

Miniature sheet size 130mmx100mm.

Designer: Mihai VĂMĂȘESCU

Page composition: minisheet of nine pcs. for each value and perf. miniature sheet of two stamps.

Printing system: offset, in five colours, on chrome paper - UK origin.

Run printing: 242,500 stamps: 193,500 stamps in minisheet of nine pcs. and 49,000 stamps in perf. miniature sheets (24,500 miniature sheets) of which 1,000 miniature sheets imprinted in silver foiling with hologram design and numbered in red from 000001-001000, and 23,500 miniature sheets numbered in black Nr. 0001001-0024500.

One FDC's, 415 pcs equipped with the postage stamps, numbered and cancelled with the first day postmark of the issue.

Tiraje (Run printing)

Valoarea			Total
0,30 L	200.000	59.440	259.440
0,60 L	200.000	59.440	259.440
1,00 L	500.000	59.440	559.440
1,20 L	300.000	59.440	359.440
2,40 L	300.000	59.440	359.440
3,10 L	150.000	59.440*	209.440

* Un număr de 33.440 de serii complete sunt incluse în minicoli de opt mărci și o vinietă

• 0,30 Lei: Floarea de colț (*Leontopodium alpinum*), declarat monument al naturii și ocrotită prin lege, înfloarește în lunile iulie-august.

• 0,60 Lei: Steluța alpină (*Aster alpinus*) sau ochiul boului. Înfloarește în perioada mai-iunie.

• 1,00 Lei: Garofița de munte (*Dianthus superbus*), înfloarește în iunie-iulie și o întâlnim prin locuri ierboase și stâncoase, uneori chiar pe stâncile golașe.

• 1,20 Lei: Opaițul Munților Rodnei (*Silene nivalis*), este cea mai cunoscută floare, specie endemică ce reprezintă emblema Parcului Național Munții Rodnei, acesta fiind singurul areal de distribuție.

• 2,40 Lei: Clopoței (*Campanula persicifolia*), înfloarește în perioada iunie-iulie.

• 3,10 Lei: Crinul de pădure (*Lilium martagon*), una dintre cele mai vechi flori cultivate de om, datând de cel puțin cinci milenii, mai veche decât trandafirul.

Data punerii în circulație: 28.03.2009

Dimensiuni: mărcile 24mmx24mm.

Machetator: Mihai VĂMĂȘESCU

Prezentare:

- coli cu 50 de mărci pentru fiecare valoare (5x10).

- minicoli cu opt mărci de valori identice și o vinietă plasată în poziție centrală. Perforul este deschis pe orizontală iar pe marginea inferioară, mai lată, se desfășoară ca imagine grafică un peisaj montan

Tipărit offset, la patru culori pe hârtie cromogumată (Anglia). Un set de două FDC-uri, echipate fiecare cu trei valori ale seriei, numerotate și obliterate cu ștampila P.Z. Tiraj 470 seturi.

• RON 0.30: Edelweiss (*Leontopodium alpinum*), a real wonder of the nature, stated nature's monument and protected by law. It flowers in July and August.

• RON 0.60: Alpine Aster (*Aster alpinus*), illustrated on the stamp with the face value of . It flowers in May and June.

• RON 1.00: Large Pink (*Dianthus superbus*). The large pink flowers in June and July and we can find it in grassy rocky places, sometimes even on desert rocks.

• RON 1.20: Pigeon's Gizzard (*Silene nivalis*). It is the most well-known flower, endemic species which represents the emblem of Rodna Mountains National Park; here is the only area where it grows.

• RON 2.40: Bell-flowers (*Campanula persicifolia*) The plant flowers in June and July.

• RON 3.10: Martagon Lily or Turk's cap Lily (*Lilium martagon*). The lily is one of the oldest flowers planted by humans, dating from at least five thousand years ago, even older than the rose.

Date of issue: 28.03.2009

Stamp size: 24mmx24 mm.

Designer: Mihai VĂMĂȘESCU

Page composition: in sheet of 50 pcs. and in minisheet of eight pcs.+one label for each value.

Printing system: offset, in four colours, on chromo paper - UK origin.

Run printing: 2,006,640 stamps: 1,806,000 stamps in sheet of 50 pcs. and 200,640 stamps in minisheet of eight pcs.+one label. Two FDC's, 470 sets: equipped with the three postage stamps, numbered and cancelled with the first day postmark of the issue.

1831 ROMGAZ - 100 DE ANI ROMGAZ - 100 YEARS

v1

v2

Date of issue: 24.04.2009

Stamp size: 48mmx33mm.

Designer: - Mihai VĂMĂȘESCU

Page composition: in sheet of 24 (3x8) stamps and minisheet of six pcs.+three labels.

Printing system: offset, in five colours, on chromo paper - UK origin.

Run printing: 121.200 stamps: 48.600 stamps in sheet of 24 stamps, 72,600 stamps in minisheet of six+three labels.

One FDC: 1,000 pcs: equipped with the postage stamp of the issue, having in attached either label one or label two numbered and cancelled with the *first day* postmark of the issue, having in addition imprinted clearly in silver foiling the *first day* postmark of the issue.

Tiraje (Run printing)

Valoarea	ROMANIA	EUROPA	Total
2,40 L	24.000	97.200*	121.200

* Un număr de 72.600 de mărci din acest tiraj sunt incluse în 12.100 minicoli.

Data punerii în circulație: 24.04.2009

Dimensiuni: - 48mmx33mm.

Machetator: - Mihai VĂMĂȘESCU

Prezentare: - coli cu 24 de mărci (3x8); marginea dreaptă a colii este formată de o coloană cu TABS-uri ce poartă alternativ grafica celor două viniete.

- minicoli cu șase mărci și trei viniete dispuse pe coloana de mijloc.

Tipărit offset, la cinci culori pe hârtie cromogumată (Anglia).

Un FDC, echipat cu marca însoțită de una din viniete, numerotate și obliterare cu ștampila P.Z.Tiraj 1.000 buc.

1832 EUROPA 2009 - ASTRONOMIE EUROPA 2009 - ASTRONOMY

Tiraje (Run printing)

Valoarea	ROMANIA	EUROPA	Total
2,40 L	50.000	209.100	259.100
9,10 L	3.000	209.100	212.100*
bloc tip. I	-	31.000	31.000**
bloc tip. II	-	29.000	29.000**

* Un număr de 60.300 de serii complete și 46.998 din valoarea de 2,40 lei, sunt cuprinse în minicoli de 6 mărci iar un număr de 31.800 de serii în 5.300 perechi de minicoli cu manșetă ilustrată și numerotate cu roșu.

** Numărul mărcilor cuprinse în blocuri a fost inclus în tirajul fiecărei valori în parte.

Valoarea de 2,40 Lei reproduce într-un cadru compozițional portretul lui Galileo Galilei, alături de telescopul inventat de el și de imaginea Turnului din Pisa a cărei construcție este strâns legată de experiențele prin care marele savant a fundamentat existența mișcării de rotație a Pământului.

Valoarea de 9,10 Lei reproduce o parte din harta constelațiilor cerului boreal, alături de imagini sugestive care redau atât mișcarea planetelor cât și Universul, care încă mai ascunde multe secrete pe care omenirea s-a străduit și se străduiește să le descopere.

Data punerii în circulație: 06.05.2009

Dimensiuni: - mărcile, 48mmx33mm, blocuri 110mmx90mm.

Machetator: - Octavian Ion PENDA

Prezentare: - miniculi cu șase mărci (3x2) cu valori identice; la o parte a tirajului marginea superioară formează o manșetă generoasă ce poartă ilustrații grafice la tema emisiunii.

- blocuri cu patru mărci (două serii) în două variante de dispunere.

Tipărit offset, la patru culori pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Un set de trei FDC-uri în tiraj total de 1.370 buc. (550 echipe pe serie, 420 cu blocul tip I și 400 cu blocul tip II), numerotate și obliterate cu ștampila P.Z.

Un set de două ilustrate maxime (suport identic echipat cu fiecare din cele două valori ale seriei). Tiraj 425 seturi.

The face value of RON 2.40 illustrates in a compositional background Galileo Galilei's portrait, next to the telescope that he invented and the image of the Tower of Pisa, the building that is closely related to the experiences through which the great scientist grounded the existence of the Earth's movement.

The face value of RON 9.10 illustrates a part of the map of the boreal sky constellations, together with inspiring images representing the movement of the planets, as well as the Universe that still hides many secrets which mankind has strived and still strives to discover.

Date of issue: 06.05.2009

Stamp size: 48mmx33mm, block size 110mmx90mm.

Designer: - Octavian Ion PENDA

Page composition: in minisheet of six (3x2) stamps (each value), minisheet of six stamps with illustrated margin and block of four (two sets) x two models.

Printing system: offset, in four colours, on chromo paper - UK origin. Run printing: 471,200 stamps: 167,600 stamps in minisheet of six stamps, 63,600 stamps in minisheet of six stamps with illustrated margin (5,300 pairs of minisheets numbered in red from 000001-005300), 240,000 stamps in block of four stamps.

Three FDC's: 1,370 envelopes, numbered and cancelled with the first day postmark of the issue.

Maxicards 425 sets of two maxicards (the same illustrated postcard, affixed with each of the two stamps).

1833 A 60-a ANIVERSARE A A CONSILIULUI EUROPEI

THE 60th ANNIVERSARY OF THE COUNCIL OF EUROPE

Valoarea de 6 Lei - Clădirea Palatului European de la Strasbourg, creație a arh. Henry Bernard.

The building of the Palace of Europe in Strasbourg, a creation of the architect Henry Bernard

Data punerii în circulație: 11.05.2009

Dimensiuni: - 63mmx27mm.

Machetator: - Mihai VĂMĂȘESCU

Prezentare: - miniculi cu opt mărci (2x4), marginea stângă formează o coloană de patru TABS-uri, pe care se repetă o grafică emblematică plasată pe patru fonduri de culoare.

Tipărit offset, la patru culori pe hârtie cromo-gumată (Anglia).

Un FDC echipat cu marca, numerotat și obliterate cu ștampila P.Z. Tiraj 510 buc.

Date of issue: 11.05.2009

Stamp size: 63mmx27 mm.

Designer: - Mihai VĂMĂȘESCU

Page composition: in minisheet of eight (2x4) stamps with illustrated attachment.

Printing system: offset, in four colours, on chromo paper - UK origin.

Run printing: 35,200 stamps in minisheet of eight stamps.

One FDC: 510 pcs, numbered and cancelled with the first day postmark of the issue.

Tiraje (Run printing)

Valoarea			Total
6,00 L	2.000	33.200	35.200

Alianța Nord Atlantică la a 60-a aniversare

col. (r) Victor SURDU

Aniversarea a 60 de ani de la fondarea coaliției militare a statelor democratice a fost marcată de Grupa de Maximafilie Cluj prin organizarea unei expoziții cu genericul NATO-60.

Manifestarea a avut loc în perioada 4-11 aprilie 2009 la sediul Asociației Filateliștilor din Cluj, materializând intenția și dorința organizatorilor la care s-a adăugat substanțialul sprijin acordat de dl. Ioan Constantinescu, vicepreședinte al Camerei de Comerț și Industrie Cluj și președinte de onoare al A. F. Cluj. Cu deosebită amabilitate și bunăvoință domnia sa a pus la dispoziția organizatorilor atât aparatul necesar cât și un talentat operator în persoana d-lui

Valentin Balea, prin al cărui profesionalism au fost realizate materialele expoziției. Acestea au constat dintr-un inedit pliant, o diplomă elegantă și o ilustrată maximă. Pentru această din urmă piesă a fost folosită o carte poștală realizată în urmă cu cinci ani de dl. Petre Suciu, președintele C. F. Turda, cu prilejul invitației făcută României de aderare la NATO. Obliterarea s-a realizat cu o ștampilă ocazională machetată de dl. dr. Ioan Daniiluc, care ne-a fost alături și de această dată.

Materialele au fost oferite atât expozanților cât și tuturor celor implicați în organizarea manifestării.

Expoziția a avut o participare modestă, datorită atât tematicii foarte restrânse cât și caracterului său aniversar-demonstrativ, necompetitiv. Activitatea de apre-

ciere a juriului, condus de veteranul maximafiliei clujene, dl. dr. Petru Pitea, nu s-a finalizat în acordarea de distincții, ci în observații și recomandări deosebit de instructive și utile. Pe lângă exponatele seniorilor M. Domșa și V. Surdu a fost remarcat și cel al tânărului colecționar Nándor Licker, care sub îndrumarea d-lui Iuliu Szilágyi, responsabil financiar al A. F. Cluj, a reușit să realizeze un interesant expozat de studiu dedicat Zilei Armatei Române.

Mica și frumoasa manifestare maximafilă s-a datorat întregului comitet de organizare și sprijinului celor amintiți anterior, cărora le adresăm și pe această cale mulțumirile noastre. Aceleași mulțumiri le adresăm dlui G-ral de Brigadă (r) Alexandru Mateescu, care ne-a pus la dispoziție cu deosebită amabilitate frumoasa documentare referitoare la evenimentul aniversat.

Revoluționar de meserie

Dr. Ernesto Rafael Guevara de la Serna (n. 14 iunie 1928 - d. 9 octombrie 1967) mai cunoscut sub porecla sa de *Che Guevara* sau *el Che* a fost un revoluționar de stânga, lider al regimului comunist cubanez și insurgent sud-american. S-a născut în Argentina, în localitatea Rosario del Fe, ca cel mai mare dintre cei cinci copii ai unei familii prospere.

La 26 iunie 1955, îl întâlnește pe Fidel Castro, care îi dă gradul de *el Comandante*, cel mai înalt din cadrul gherilei, și îi conferă, *Steaua José Martí*, pe care Guevara o va pune pe bereta sa neagră. Această imagine a revoluționarului cu beretă și stea va deveni celebră în lumea întreagă, datorită fotografului cubanez Alberto Korda, autorul acesteia.

Poșta Română în Transnistria, 1941-1944 (I)

ing. Călin MARINESCU

1. Transnistria

Teritoriul dintre Nistru și Bug, purtând denumirea de Transnistria, a făcut parte din aria de formare a poporului român din cele mai vechi timpuri. În vremea marelui rege dac Burebista regatul dac se întindea până la gurile Bugului, iar odată cu cucerirea Daciei de către romani, autoritatea acestora se întindea și dincolo de Nistru, până la cursul Bugului.

Mai târziu românii au apărut mereu ca factori importanți în așezările acestor locuri. În cronicile călugărului Nistor, în secolul al IX-lea, românii apar sub numele de volochi, iar istoricul german Rudolf Wedell, în Atlasul Istoric Geografic publicat la Berlin în anul 1824, arăta că la anul 900 românii ajunseseră la Nipru.

În secolul al XII-lea cronicarii ruși vorbesc despre înființarea unei organizații politice românești cunoscute sub numele de Țara Bolohovenilor (Volohovenilor), care îngloba regiunea Volhyniei, Podolia și ajungea până aproape de Kiev. Această țară a existat până la jumătatea secolului al XIII-lea, când a fost desființată de principele de Kiev.

În secolele următoare românii și-au înființat organizații militare proprii, conducătorii lor fiind Ion Potcoavă, Pavel Apostol, etc.

În anul 1681 Duca Vodă avea sub stăpânire sa întreg ținutul dintre Carpați și Nipru, devenind domn al Moldovei și hatman al Ucrainei. În anul 1774, în timpul împăratesei Ecaterina a II-a, Imperiul rus s-a întins până la Bug și abia în anul 1792, prin pacea de la Iași dintre ruși și turci, Transnistria a trecut sub ocupație rusească. Moldovei i-a rămas doar un mic teritoriu, cuprinzând orașul Moghila (fondat de voievodul moldovean Ieremia Movilă). Acest teritoriu a trecut sub ocupație rusească în anul 1812, odată cu străbunul pământ românesc Basarabia.

Fig. 1 - Carte poștală militară românească de 1 leu expedită pe 19 oct. 1941 din Tiraspol la Galați.

Fig. 1 - 1 Leu Romanian military postcard, sent on October 19th 1941, from Tiraspol to Galați.

La 17 decembrie 1917 a avut loc la Tiraspol un impresionant congres al românilor din Transnistria pentru unirea cu România, însă condițiile politice nu au permis acest lucru.

Pentru a încerca să creeze un nou curs al istoriei și să-și legalizeze pretențiile asupra Basarabiei și chiar a întregii Moldove, URSS a creat la 12 octombrie 1924 Republica Moldovenească Autonomă Sovietică Socialistă cu o suprafață de 7.516 Km² și 600.000 de locuitori. Aceasta cuprindea patru județe: Rîbnița, Dubăsari, Tiraspol și Ananiev.

La începutul celui de-al Doilea Război Mondial, cancelarul german Adolf Hitler a vrut să ofere României în compensație pentru pierderea teritoriului românesc din Nord-Vestul Transilvaniei, cedat Ungariei horthyste prin ne dreptul dictat de la Viena din 1940, ținutul dintre Nistru și Nipru, care fusese cucerit în urma luptelor cu URSS în lunile august-octombrie 1941. Totuși, mareșalul Ion Antonescu, conducătorul statului român, a acceptat numai adminis-

trarea teritoriului dintre Nistru și Bug, ținut unde se găseau localități cu populație majoritară românească, fără să uite nicio clipă teritiile românești care rămăneau sub ocupație străină: Nord-Vestul Transilvaniei și Cadrilaterul.

Administrația civilă română în Transnistria a fost instituită prin Decretul nr. 1 din 19 august 1941, dat de Marele Cartier General român la Tighina. Printr-un nou decret din 17 octombrie 1941, Odesa împreună cu toată regiunea înconjurătoare a fost încorporată în regimul administrației civile din Transnistria, Odesa devenind capitala „Guvernământului Civil al Transnistriei”.

Suprafața sa era de 39.733 km², cuprinzând 13 județe, 64 raioane, 1.292 comune, 2.468 sate și două municipii: Odesa și Tiraspol. Populația în anul 1942 era de 2.326.226 persoane față de statisticile anterioare războiului care menționau 3.492.552 locuitori.

În timpul administrației române toate plățile se efectuau în lei și Reichkreditkassenschein (RKKS). Administrația ►►►

civilă a Transnistriei a durat până la data de 1 februarie 1944, când datorită apropierii liniei frontului și ofensivelor iminente ale armatelor sovietice a fost instituită Administrația militară română a Transnistriei, care nu a diferit din punct de vedere poștal de cea civilă.

2. Organizarea poștală

La 3 septembrie 1941 a fost inaugurat serviciul poștal român în Transnistria. Pentru început se admitea pentru public expedierea cărților poștale simple scrise în limba română și a actelor originale și în copii în plicuri recomandate fără corespondență particulară. Nu se admiteau la expediere scrisori simple sau alte obiecte de corespondență.

Obiectele de corespondență admise la expediere erau supuse cenzurii. Corespondența provenită de la „autorități” și „public” conform normelor de mai sus era admisă numai pentru localitățile din inte-

riorul Transnistriei și din România.

De la 6 octombrie 1941 au fost admise în traficul poștal și scrisori simple ale publicului cu caracter particular, atât pentru interiorul Transnistriei, cât și pentru România.

Serviciul de scrisori recomandate s-a admis probabil de la 15 mai 1942. Din vara anului 1942 s-a aprobat ca oficiile poștale din Transnistria să primească corespondență poștală pentru toate țările cu care România era aliată și cu cele cu care România nu era în stare de război. O mare parte din corespondența transnistreană externă era tranzitată pe la Oficiul poștal București-Gara de Nord, unde avea loc o recenzurare a sa. Trebuie menționat faptul că la acest oficiu se cenzura numai corespondența externă sosită și expedită în/din România, iar Direcția Generală PTT voia să arate și prin această măsură că Transnistria nu era încorporată în

România, toată corespondența expediată între România și Transnistria fiind considerată corespondență externă.

În ceea ce privește expedierea citațiilor și actelor de procedură, în luna martie 1943 se preciza că: *Direcția PTT a Transnistriei ne face cunoscut că unele oficii poștale din țară (România - n.a.) admit la prezentare acte de procedură pentru oficiile poștale din Transnistria. Întrucât formele de procedură îndeplinite de oficiile poștale din susnumita provincie n-au efect juridic, fiind îndeplinite pe un teritoriu separat de România, rugăm luați măsuri ca să nu se mai primească citații și acte de procedură pentru Transnistria.*

Direcția PTT a Transnistriei a mai funcționat și la începutul lunii martie 1944, iar pentru luna aprilie 1944 a dat preaviz funcționarilor săi. În luna iulie 1944 Direcția PTT a Transnistriei, aflată în lichidare, își avea sediul ▶▶▶

Fig. 2 - Carte poștală cenzurată expediată de la Golta la Albac-Turda pe 7 iulie 1942

Fig. 2 - Censored postcard sent from Golta to Albac-Turda on July 7th, 1942.

în București, pe Strada Anghel Saligny la nr.8, în fostul local al oficiului PTT București 24 Senat.

3. Oficiile poștale

Primele oficii poștale românești înființate în luna septembrie 1941 au fost Tiraspol și Balta. Au urmat apoi: Dubăsari, Rîbnița, Iampol, Moghilău, Tulcin, Ananiev, Berezovca, Birzula și Razdelnaia. La 22 octombrie 1941 s-a înființat Oficiul poștal Odesa I, iar la 15 februarie 1942 s-a deschis oficiul poștal Smerinca.

În luna ianuarie 1942 se admitea corespondență și pentru alte localități din Transnistria, pe lângă cele menționate mai sus și anume: Grigoriopol, Ocna, Obodovca, Berșad, Carelnic, Olgopol, Savrani, Liubașevca, Troițcoe, Valegutulovo (Valea Hoților), Jugostroi, Crijopol, Tomașpol, Vapniarca, Codima, Camenca, Pescianca, Ploti, Brațlav, Ladjine, Suremec, Sargord, Golta, Oceacov, Niceanoe și Ovidiopol. Deocamdată nu s-au găsit informații privind înființarea unor oficii sau agenții poștale în aceste localități până în luna ianuarie 1942.

Oficiile și agențiile poștale înființate și care trebuiau să se înființeze până la 1 august 1942, repartizate pe județe, sunt prezentate în Tabelul nr. 1. (vezi pagina 31)

Analizând conținutul acestui tabel se pot face mai multe observații. Numerotarea oficială a unităților poștale se făcea atât cu cifre romane (Odesa I, II, III, IV, Lipetchi I), cât și cu cifre arabe (Babcinți 1, Dalcnic 2), dar ștampilele acestor oficii erau inscripționate de multe ori și cu cifre romane, și cu cifre arabe (Odesa I, Odesa N-1, Odesa 3, etc.).

Oficiul poștal din localitatea Moghilău, deși purta oficial denumirea MOGHILĂU, avea unele ștampile, inclusiv cele de cenzură, inscripționate MOGHILEV.

În Județul Juguastu, fiind semnalată agenția poștală Babcinți 1, se poate presupune că se prevedea înființarea și a altor agenții poștale în localitatea respectivă. Mai curioasă este denumirea

agenției poștale Dalcnic 2, întrucât nu se cunoaște deocamdată în Transnistria existența unei agenții poștale sau a unui oficiu poștal Dalcnic 1. În aceste cazuri s-ar mai putea emite o supoziție, și anume, că numerele 1 și 2 să nu reprezinte numărul agenției poștale, ci numărul localității. Astfel, exista o localitate Dalcnic în apropierea Odesei, dar nu s-a găsit o hartă mai detaliată din care să se vadă dacă această localitate aparținea Județului Odesa sau Județului Ovidiopol, ori mai exista o a doua localitate Dalcnic în Județul Ovidiopol. O localitate Dalcnic era semnalată în Județul Trei Scaune din România, dar în perioada 1941-1944 ea făcea parte din teritoriul cedat Ungariei.

La 13 noiembrie 1942 s-a deschis oficiul poștal Odesa V - Guvernământ, probabil în sediul

Județul Juguastu, 1 în Județul Oceacov, 1 în Județul Ovidiopol, 1 în Județul Tiraspol și 1 în Județul Odesa (Agenția Ilianka). În luna martie 1943 s-au înființat agenții poștale la Cazacovca și Potochi în Județul Moghilău, deservind o serie de sate din acest județ.

În lunile mai-iunie 1943 s-au înființat noi agenții poștale, care sunt prezentate în Tabelul nr. 2. Agenția poștală Domoniocva (Județ Golta) trebuia să se înființeze încă din anul 1942.

Se impun aceleași observații de mai sus privind agenția poștală Nicolaevca II, necunoscându-se până acum nicio agenție poștală Nicolaevca I. La fel pentru agenția poștală Zastava I. Faptul cel mai curios este că această numerotare (fie cu cifre arabe, fie cu cifre romane) apare pentru niște agenții poștale ale unor localități mici,

Tabel nr. 2/Table no. 2

Data deschiderii/ Opening date	Agenția poștală/ Post agency	Județul/District
13 mai 1943	Ciurni-Cut	Ananiev
13 mai 1943	Nicolaevca II	Ananiev
13 mai 1943	Striucovo	Ananiev
2 iun.1943	Balșoi-Fontana	Odesa
... iun.1943	Zastava I	Odesa
15 iun.1943	Trihati	Oceacov
23 iun.1943	Domoniocva	Golta

Guvernământului Civil al Transnistriei din Odesa. Așa cum se arăta și mai sus, unele ștampile ale acestui oficiu erau inscripționate cu cifre arabe Odesa 5 și nu se menționa denumirea oficială Guvernământ.

La 1 decembrie 1942 se semnală deja înființarea în unele județe a unor noi oficii și agenții poștale față de 1 august 1942, fără a fi în general nominalizate, astfel: 3 în Județul Dubăsari, 1 în

în care era puțin probabilă necesitatea înființării mai multor unități poștale. Desigur, la Odesa s-au înființat cel puțin cinci oficii poștale, dar în celelalte reședințe de județ s-a înființat numai câte un singur oficiu. Mai sunt necesare cercetări în această direcție.

Este posibil ca numărul oficiilor și agențiilor poștale să fie ceva mai mare, urmând ca datele de înființare și desființare a lor să fie întregite prin cercetări ulterioare.

Ing. Călin MARINESCU, născut în anul 1955 la Dorohoi, licențiat al Institutului Politehnic din Iași, Facultatea de inginerie chimică. Preocupări filatelice: istorie poștală în legătură cu România. Contact: romexim.star@b.astral.ro

Romanian post in Transnistria, 1941-1944 (I)

eng. Călin MARINESCU

1. Transnistria

The territory between Nistru River and Bug River named Transnistria was part of the forming area of the Roman people from the oldest times. During the Age of Burebista, king of the Dacs, the Dac kingdom stretched to Bug River, and at the same time with the Roman conquest of Dacia, their authority extended even over the Nistru River to Bug River.

Later, the Romanians were known as an important factors for the settlements on these places. In the chronics of the monk Nistor from the 9th century, the Romanians appears under the name of Volochi, and the German historian Rudolf Wedell in the Historic and Geographic Atlas, issued in Berlin in 1824, revealed that in 1900 the Romanians arrived at Nistru River.

In the 12th century the Russian chroniclers speak about the foundation of a Romanian political or-

ganization known as „Bolohoveni (Volohoveni) country”, which included Volhyn region, Podolia and stretched near to Kiev. This country lasted until the middle of the 13th century, when the prince of Kiev dissolved it.

In the following centuries the Romanians founded military organizations of their owns, their leaders being Ion Potcoava, Pavel Apostol, etc.

In 1681 Duca Voda possessed the whole territory between Carpathian Mountains and ►►►

Tabel nr. 1/Table no.1

Nr. crt. Crt. no.	Județul/District	Unitățile poștale/ Post offices
1.	Ananiev	Of. Ananiev, Ag. Cernovo, Jerebcova, Petroverivca, Siraevo, Sfânta Troiță, Valea Hoților, Simcova (se va înființa/it will be set up), Handrabura (se va înființa/it will be set up)
2.	Balta	Of. Balta, Ag. Berșad, Savrani, Olgopol, Pesceana, Cecelnic, Obodovca
3.	Berezovca	Of. Berezovca, Ag. Veselinovo, Landau, Mostovei (se va înființa/it will be set up)
4.	Dubăsari	Of. Dubăsari, Ag. Cioara, Ocna, Grogoriopol, Zaharievca, Tibulenca
5.	Golta	Of. Golta, Ag. Crivoi-Oziero, Liubașevca, Vradievca, Domoniovca (se va înființa / it will be set up)
6.	Jugastru	Of. Iampol și Vapniarca, Ag. Cerneviți, Crijopol, Tomașpol, Dizigovca, Olșanca, Miascova, Maiovca, Babcinți 1, Podislovca (se va înființa/it will be set up), Mironovca (se va înființa/it will be set up), Jabrocrici (se va înființa/it will be set up)
7.	Moghilău	Of. Moghilău, Smerinca, Ag. Șar-Gorod (s-a cerut oficiu/office was demanded), Vindiceni (s-a cerut oficiu/office was demanded), Copai-Gorod, Blachi, Stanislavcic, Crasnoie, Dijurin, Iaroșinca, Murafa, Lucineti, Severinovca, Cazacovca, Potochi
8.	Oceacov	Of. Oceacov, Niceanoe, Ag. Varvarovca, Alexanderfeld (în curs de înființare/ in course of foundation)
9.	Odesa	Of. Odesa I, II, III, Telefoane, IV (în curs de înființare/in course of foundation), Ag. Janovca, Blaguevo, Antono-Codineevo
10.	Ovidiopol	Of. Ovidiopol, Ag. Grossliebenthal, Neuburg, Bilaevca, Dalnic 2, Vigoda (în curs de înființare/in course of foundation)
11.	Rîbnița	Of. Rîbnița, Birzula, Ag. Abolemicova, Camenca, Codima, Nestoita, Lipetșci I, Colbasana, Cruti, Grabova, Pesceana, Popiluchi-Gară, Rudnița, Slobotca, Voroncău, Mocra, Popenco, Rasco
12.	Tulcin	Of. Tulcin, Ag. Brasslav, Chirnasovca, Juralevca-Gară, Jurcovca, Ladjine, Peceara, Tahne, Spicova, Trostineț, Capușteani (se va înființa/it will be set up), Clebani (se va înființa/it will be set up)
13.	Tiraspol	Of. Tiraspol, Ag. Razdelnaia, Tebicova, Slobozia, Grosulova, Zelz

Nipru River, becoming prince of Moldavia and leader of Ukraine.

In 1774, during the empress Ekaterina's 2nd reign, the Russian Empire stretched to Bug River and only in 1792, after the peace of Jassy between the Russians and the Turks, Transnistria passed under Russian occupation. The territory left to Moldavia was a small one, belonging Moghilău city (founded by the Moldavian voivode Ieremia Movilă). This territory passed under Russian occupation in 1812, together with the ancient Romanian territory Basarabia.

On December 17, 1917, an important Congress of the Romanians from Transnistria was held at Tiraspol, for the union with Romania, but the political circumstances did not allow this union.

In order to create a new course of the history and to legalize the claims over Basarabia and even over the entire Moldavia, USSR founded in October 12th 1924 the Autonomous Socialist Soviet Moldavian Republic having a surface of 7,516 km² and 600,000 inhabitants. This one had four districts: Rîbnița, Dubăsari, Tiraspol and Ananiev.

At the beginning of the 2nd War World, the German chancellor Adolf Hitler wanted to offer to Romania, as compensation for the loss of the Romanian territory from the North-West of Transylvania, surrendered to the Horthy's Hungary by the unfair Dictate of Vienna from 1940, the territory between Nistru River and Nipru River, conquered after the battles against USSR of August - October 1941. But, the marshal Ion Antonescu, the leader of the Romanian state, accepted only the administration of the territory between Nistru River and Bug River, a region with a majority of Romanian population without forgetting any minute the Romanian territories left under foreign occupation: the North-West of Transylvania and Cadrilater.

The Romanian civil administration in Transnistria was set up by the Decree no. 1 of August 19th 1941, issued by the Romanian Headquarters at Tighina. By a new decree of October 17th, 1941, Odessa and all the surrounding territories were incorporated into the regimen of the civil administration of Transnistria, Odessa becoming the capital of the „Civil Government of Transnistria”.

Its surface was of 39,733 km², including 13 districts, 64 departments, 1292 communes, 2468 villages and two municipalities: Odessa and Tiraspol.

The population in 1942 was of 2,326,226 people comparing with the previous statistics before the war which mentioned 3,492,552 people. During the Romanian administration all payments were made in lei and Reich-kreditkassenschein (RKKS).

The civil administration in Transnistria lasted until February 1st 1944, when, due to the approaching of the front line and to the imminent offensive of the Soviet armies, the Romanian military administration of Transnistria was set up, which was not different, from postal point of view, than that of civil one.

2. Postal organization

On September 3rd, 1941, the Romanian postal service in Transnistria was inaugurated. In the beginning it was allowed for the public the dispatch of usual postcards written in Romanian and of the original documents and copies in registered envelopes, without personal correspondence. The dispatch of simple letters or other items of correspondence was forbidden.

The items of correspondence accepted to be dispatched were submitted to the censorship.

The correspondence coming from the „authorities” and „public”, accordingly to the standards mentioned bellow, was accepted only for the localities from the interior of Transnistria and from Romania.

From October 6th, 1941, it was accepted into the circulation the usual letters of the public with personal character, in the interior of Transnistria and also in Romania.

The service of registered letters was allowed probably from May 15th 1942.

From the summer of 1942 the post offices of Transnistria got the approval to receive the postal correspondence for all the allied countries of Romania to ▶▶▶

Fig. 3 - Scrisoare cenzurată, expedită recomandat din Tiraspol la București, francată filatelic, dar circulată efectiv.

Fig. 3 - Registered censored letter sent from Tiraspol to Bucharest, philatelic franking, effectively circulated

which Romania was not in war. A big part of the external correspondence of Transnistria was in transit through the Post Office Bucharest - North Railway Station, where another censorship operation was made. It has to be mentioned that at this post office only the external correspondence arrived and sent in/from Romania was censored and the PTT General Office wanted to prove by this directive that Transnistria was not incorporated to Romania, all the correspondence sent between Romania and Transnistria being considered external correspondence.

Regarding the dispatch of the summons and of the proceedings documents, in March 1943, it was specified that: The PTT Office of Transnistria lets us know that some post offices of the country (Romania - n.a.) agree to receive proceedings documents for the post offices from Transnistria. Because the proceedings forms fulfilled by the post offices from the province mentioned bellow have no juridical consequences, being accomplished on a separated territory from Romania, please take measures in order to not receive summons and proceedings documents for Transnistria.

The PTT Office of Transnistria worked even at the beginning of March 1944, and on April 1944 noticed its employees.

In July 1944 the PTT Office of Transnistria, being in liquidation, had its headquarters in Bucharest, 8, Anghel Saligny Str., the former residence of the PTT Office Bucharest 24 Senate.

3. Post offices

The first Romanian post offices founded on September 1941 were Tiraspol and Balta. Then followed: Dubăsari, Rbnița, Iampol, Moghilău, Tulcin, Ananiev, Berезovca, Birzula and Razdelnaia. On October 22nd 1941 the post office Odessa 1 was founded and on February 15th 1942 the post office Smerinca was opened.

On January 1942 the correspondence for other localities of

Fig. 4 - Scrisoare recomandată cenzurată, expediată din Odesa la T. Severin pe 31 dec. 1943, franțată cu mărci poștale transnistrene de 3 lei (Colecția Em. Săvoiu).

Fig. 4 - Registered censored letter sent from Odessa to T. Severin, on December 31, 1943, stamped with Transnistria postage stamps of 3 Lei (Em. Săvoiu collection).

Transnistria was also accepted, except those mentioned above, so that: Grigoriopol, Ocna, Obodovca, Bersad, Carelnic, Olgotop, Savrani, Liubashevca, Troițcoe, Valegoțulo (Valea Hoților), Jugostroi, Cri-jopol, Tomashpol, Vapniarca, Codima, Camenca, Pesceanca, Ploti, Brațlav, Ladjine, Suremec, Sargord, Golta, Oceacov, Niceanoe and Ovidiopol. Till now no infor-

mation was found regarding the foundation of some post offices or agencies in these localities until January 1942. The post offices and agencies founded and which had to be founded until August 1st, 1942, by districts, are presented in the Table no. 1 (see page 31). Many comments could be done analyzing the content of this table. ▶▶▶

The official numbering of the post offices was done in Roman numbers (Odesa I, II, III, IV, Lipetchi I), and also in Arabian numbers (Babcinți 1, Dalnic 2), the post marks of these offices were frequently written with Roman and Arabian numbers at the same time (Odesa I, Odesa N-1, Odesa 3, etc.).

The post office from the locality Moghilău, bearing officially the name MOGHILĂU had some cancellations, including censorship cancellations, written MOGHILEV.

In the district of Juguastu due to the notification of the post agency Babcinți 1 the supposition that it was foreseen also the foundation of some other post agencies in the irrespective locality could be made. A little bit more curious is the name of the post agency Dalnic 2, because, till now the existence in Transnistria of a post agency or post office Dalnic 1 has been unknown. In this case a supposition could be made: the numbers 1 and 2 don't represent the number of the post agency but the number of the locality. So that a locality Dalnic existed next to Odessa, but a detailed map hasn't been found in order to see if this locality belonged to Odessa district or to Ovidiopol district, or if it was a

second locality Dalnic in Ovidiopol district. A locality Dalnic was notified in the district Trei Scaune from Romania, but during the period 1941-1944 it belonged to the territory surrendered to Hungary.

On November 13th, 1942, the post office Odesa V - Government was opened, probably at the headquarters of the Civil Government from Odessa. As it had been shown above, some post marks of this office were written with Arabian numbers Odesa 5 and the official name *Guvernământ* (in translation Government) was not mentioned.

On December 1st 1942 it was notified the foundation in some districts of new post offices and agencies comparing with August 1st 1942, without being generally nominated, e.g.: 3 in Dubasari district, 1 in Juguastu district, 1 in Oceacov district, 1 in Ovidiopol district, 1 in Tiraspol district and 1 in Odessa district (Ilianka Agency).

In March 1943 post agencies in

Cazacovca and Potochi in Moghilău district were founded, serving a lot of villages of this district. In May-June 1943 new post agencies which are presented in Tabel no. 2 (see page 30) were founded. The post agency Domoniocva (Golta district) was supposed to be founded since 1942.

The same observations from above have to be done regarding the post agency Nicolaevca II, being unknown until now of any agency Nicolaevca I. The same situation is for the post agency Zastava I. The most curious fact is that this numbering (either with Arabian numbers or Roman ones) appears for some post agencies of some small localities were the necessity of the foundation of many post units was unlikely.

Possibly the numbers of post offices and agencies is bigger, further research could find more data of their foundation and suppression.

(to be continued)

Eng. Călin MARINESCU is born in Dorohoi, Romania, and received his education in engineering.

Working in philately: postal history in connection with Romania.

Contact: romexim.star@b.astral.ro

O pasiune filatelică longevivă

Un bun exemplu în această privință îl constituie o ilustrată TCV (Timbre cote vue) trimisă din Franța la Craiova în decembrie 1919, unui tânăr student, D. Pașalega, care va deveni o distinsă personalitate a filateliei românești timp de peste 60 de ani.

Ilustratele TCV, aceste precursore ale maximafiliei de azi, făceau obiectul unui intens schimb între colecționari, încă de la sfârșitul secolului XIX. Această ilustrată TCV prezintă particularitatea că provine de la un ofițer al Regimentului 47 Artilerie din Franța și poartă ștampila cenzorului unității (le Vaguemestre = subofițerul furier), iar la sosirea în România, ștampila rotundă în negativ Censura militară, aplicată cu precădere corespondenței din străinătate. (Titus ORĂDEAN)

Mihai Eminescu (I)

Coriolan CHIRICHEȘ

Viața și opera poetului nostru național Mihai Eminescu (15 ianuarie 1850, Botoșani-15 iunie 1889, București) a constituit și continuă să constituie subiecte de studiu care atrag atenția multor cercetători și colecționari în domeniu (a se vedea *site-ul* Grupării Eminescu Botoșani aflat la adresa <http://digitalin.ro/luceafarul>). Rezultatele acestor cercetări și interpretarea aspectelor din vasta sa operă suscită

și astăzi interesul românilor care au văzut în Mihai Eminescu *Luceafărul* poeziei românești. Filatelia, devenită pe nesimțite și neîmpus o reflectare a tuturor aspectelor vieții sociale ale unei națiuni, nu a rămas impasibilă, abordând în tematicile grafice ale mărcilor poștale, emise cu diverse prilejuri aniversare sau comemorative, chipul marelui poet sau compoziții inspirate din opera sa, aducând astfel un primos de recunoștință celui care printr-o creație de excepție a contribuit la dezvoltarea și perfecționarea lim-

bii române moderne.

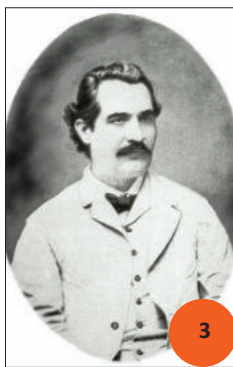
Acest articol își propune o trecere în revistă a mărcilor poștale care au reflectat în imaginile ilustrate teme cu referire directă la Mihai Eminescu. În numerele următoare îmi propun o trecere în revistă și a altor piese ce fac obiectul colecționării filatelice și numismatice: întreguri poștale, cărți poștale ilustrate și semiilustrate, ștampile ocazionale, bancnote și monede, medalii, ale căror compoziții grafice ne bucură privirea cu imaginea simbol a poeziei românești.

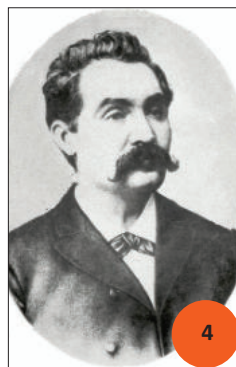
1

2

3

4

Cele patru fotografii-portret executate, la diferite perioade de timp, în timpul vieții poetului. Imaginile ilustrate pe mărcile poștale, ca și pe diverse alte reproduceri, au la origine chipul său înfățișat de una dintre aceste fotografii.

1 - realizată în 1869 la Praga de către Jan Tomas;

2 - realizată în 1878 la București de către Franz Duschek;

3 - realizată în 1885 la Iași de către Nestor Heck;

4 - realizată în 1887 la Botoșani de către Jean Bieling

Prima emisiune de mărci poștale dedicate lui Mihai Eminescu apare la 22 mai 1939, comemorând 50 de ani de la decesul poetului (Mi #596-7). Ea este formată din două mărci poștale care reproduc: **stânga** - valoarea de 5 LEI, pe fond oliv și **dreapta** - valoarea de 7 LEI, pe fond brun carmin.

Machetare: Ioana Basarab; tipar: heliogravură; hârtie albă cu filigran CC; dantelat: 13½; dimensiuni: 29mmx24mm; tiraj: 250.000 serii dantelate și 200 serii nedantelate. Retrasă din circulație la 1 noiembrie 1940.

De remarcat la unele exemplare ale valorii de 5 LEI prezența unor defecte minore de tipar, constând dintr-un mic semn, ca o aluniță, pe obrazul drept (a se vedea și în imaginea alăturată). ▶▶▶

În iunie 1947 apare emisiunea Institutul de studii româno-sovietic, conținând opt valori, fiecare cu un nominal de 1500+1500 LEI. Una dintre valori - Mi #1049 este dedicată lui Mihai Eminescu.

Machetare: necunoscută; tipar: heliogravură; hârtie albă cu filigran MM; dantelat: 14:14½; dimensiuni: 22 mmx35mm; tiraj: 225.000 serii.

De remarcat că, urmare a unui defect de tipar, unele mărci poștale apar imprimate cu o dungă de culoare închisă, care traversează marca la cel de-al doilea U al cuvântului INSTITUTUL până la pata de pe obrazul stâng, precum și un punct vizibil sub papion (aici se vede pe prima marcă din perechea reproducă alăturat).

Cea mai mare emisiune, ca număr de mărci poștale în serie, a fost emisă în anul 1950 (26 februarie). Ea este compusă din cinci timbre (Mi #1196-1200), toate cu valoarea nominală de 11 LEI, unul reproducând portretul lui Mihai Eminescu (foto nr. 3), fond albastru și este machetat de Emeric Droczy, iar celelalte patru sunt inspirate de poeziile: Împărat și proletar (fond roz), Înger și demon (fond brun), Viața (fond violet) și Scrisoarea a III-a (fond verde), fiind machetate de pictorul D. Știubei. Tipar adânc (tiefdruck); hârtie albă cu filigran RPR; gumă albă; dantelat: 13½; dimensiuni: 33mmx28mm; tiraj: 198.700 serii (100.000 serii rămase după supratipărire).

O parte din tirajul acestei emisiuni (98.700 serii) a fost supratipărită cu negru și roșu în 1952 (28 ianuarie), odată cu schimbarea sistemului monetar (Mi #1308-12).

Emisiunea Scriitori români, pusă în circulație la 31 martie 1958, reproduce din nou

foto nr. 1 - Mihai Eminescu, în culoare brun-lila, valoare nominală 55 BANI (Mi #1704).
Machetare: S. Zainea; tipar adânc; hârtie albă cu filigran RPR XVII; gumă albă; dantelat: 14:14½; dimensiuni: 27mmx37,8mm; tiraj: 2.000.000 serii.

16 februarie 1961 este data la care este pusă în circulație emisiunea Sculpturi din arta națională, în care lucrarea Eminescu, realizată de Constantin Baraschi, este reproducă pe valoarea de 50 BANI în culoare brun închis (Mi #1946).
Machetare: N. Grant și I. Drugă; tipar adânc; hârtie albă cretată; dantelat: 13½:14; dimensiuni: 27mmx37,8mm; tiraj: 3.000.000 serii.

Aniversări culturale, pusă în circulație la 20 iunie 1964, reprezintă un mare pas înainte în evoluția mărcilor poștale cu tematica Eminescu. Valoarea de 5 BANI - Mi #2288 este tipărită în două culori (cu verde-teiul din parcul ieșean Copou, iar cu brun închis-aceeași **foto nr. 1** a poetului).
Machetare: I. Ionescu - Iași și I. Mihăiescu; tipar: offset; hârtie cretată; dantelat: 13¼; dimensiuni: 32mmx27mm; tiraj: 500.000 serii complete.

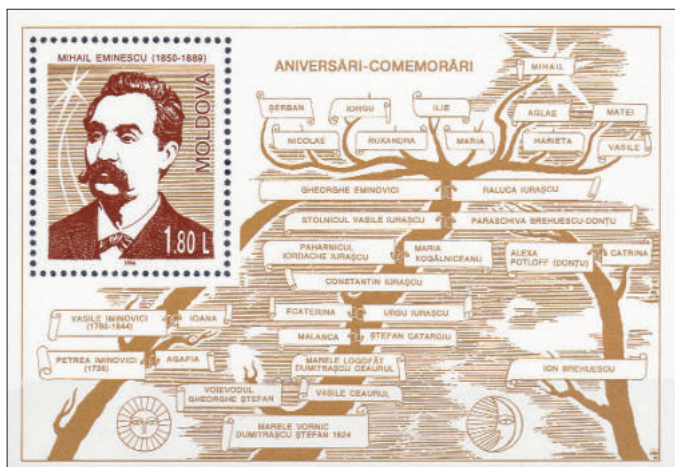
Valoarea de 2 L (Mi #4556) din emisiunea Aniversări - comemorări, pusă în circulație la data de 18 august 1989, este dedicată poetului (**foto nr. 1**).
Machetare: V. Stoianov; tipar: adânc în policromie; hârtie cromo gumată; dantelat: 13¼; dimensiuni: 33mmx48mm; tiraj: 1.700.000 mărci poștale.

iar în partea dreaptă este reprodusă imaginea casei părintești din Ipotești. Machetare: Ion Untch; tipar: adânc în patru culori; hârtie cromo; dantelat: 13¼; dimensiuni: 48mmx32mm; tiraj: 5.000.000 mărci poștale.

Prima emisiune a Poștei Republicii Moldova, în care este omagiat Mihai Eminescu, este pusă în circulație la 30 iulie 1996 sub denumirea Aniversări - comemorări. Valoarea de 0.10 L (Mi #213) ilustrează portretul poetului, având pe fundalul mărcii poștale o pagină manuscris din poemul Luceafărul, iar colîța cu valoarea nominală de 1.80 L (Mi #B10) are ca desen un portret al poetului, ilustrat în colul din stânga-sus cu Luceafărul figurat simbolic, alături de arborele genealogic al familiei Eminescu. Machetare: Elena Caracentev; tipar: offset pe hârtie albă, gumată, la două culori; marca poștală - dantelat: 14:13¼; dimensiuni: 32,8mmx27,5mm; tiraj: 800.000 mărci poștale tipărite în coli de 2x5 mărci; colîța - dantelat: 13¼:14; dimensiuni colîța: 96 mm x 66mm; dimensiuni marcă: 27,5mmx32,8mm; tiraj: 50.000 bucăți.

La 9 octombrie 1998, cu ocazia împlinirii a 140 de ani de la tipărirea primei mărci poștale moldovenești (românești), Poșta Republicii Moldova emite o serie formată din patru mărci, tipar offset, metalografie pe hârtie albă, gumată, policromie, cu dantelatura 14, format 43mmx25,5mm, în coală de 2x5 mărci; tiraj: 500.000 bucăți. Machetarea a fost realizată de Oleg Usatâi și Nicolae Tărăcilă.

Marca poștală cu valoarea nominală de 2,40 L (Mi #294) reproduce - în afară de marca de 108 parale (1858) și de imaginea unei mărci uzuale cu valoarea de 0,45 L, emisă de Poșta Moldovei în 1994 (în colțul din dreapta-sus) - primul timbru dedicat lui Eminescu de Poșta Moldovei în 1996 (în colțul din stânga-jos).

Următoarea emisiune a Companiei Naționale Poșta Română dedicată marelui nostru poet a fost lansată la data de 15 ianuarie 2000, la aniversarea a 150 de ani de la naștere și este compusă dintr-un bloc (Mi #B312) cu dimensiunile de 122 mm x 90 mm, format din patru mărci (de 42 mm x 27 mm.), tipărit la cinci culori pe hârtie cromo în sistemul de tipar adânc (tiefdruck). Cele patru mărci poștale, fiecare cu valoarea nominală de 3400 Lei, reproduc respectiv, cele patru fotografii clasice ale lui Mihai Eminescu împreună cu ilustrații la opera sa, astfel: *Viața, Împărat și proletar, Luceafărul și Scrisoarea a III-a*.

Tiraj: 588.000 blocuri; machetare: Elena Caracenețev.

Următoarea marcă poștală pe care apare chipul poetului nostru național face parte din emisiunea Distinckțiile Republicii Moldova, pusă în circulație la 31 iulie 1999, machetată de Simion Odainic și Oleg Cojocaru, tipărită offset în policromie pe hârtie albă, gumată cu dantelatură de 13¼:14.

Tiraj: 500.000 serii complete.

Marca poștală cu valoarea nominală de 90 b (Mi #318), cu dimensiunile de 27,5 mm x 32,8 mm, tipărită în coli de 2x5 mărci reproduce medalia Mihai Eminescu și a avut un tiraj de 200.000 bucăți. ▶▶▶

ASTROFILA Botoșani la cea de-a 25-a aniversare

Gruparea de astrofilatelie și filatelie tematică cosmos a marcat la 14 aprilie a.c. un sfert de veac de activitate organizată și recunoscută de forurile diriguitoare ale lumii filatelice din România.

Într-un amplu material Dl. președinte Ștefan Nicolau, trece în revistă activitatea și manifestările organizate de gruparea ASTROFILA în cei 25 de ani de

activitate. Este meritoriu că sunt menționați, fără excepție, toți cei care au pus umărul la afirmarea astrofilateliei în România. Un rol important în dezvoltarea astrofilateliei în țara noastră l-a jucat buletinul informativ al grupării - ASTROFILATELISTUL. Dacă în 1990 gruparea număra 275 de membri, astăzi nu se mai știe exact câți dintre ei mai activează în domeniul astrofilateliei. Probabil o duzină.

La aceeași dată și cu aceeași machetatoare (designur, cu același prilej), apare în Republica Moldova o coliță (Mi #B21) executată la tipar offset, în policromie, pe hârtie albă, gumată, având dimensiunile de 141mmx111mm, cu un tiraj de 200.000 de exemplare. Pe fundal apar: imaginea casei părintești din Ipotești în dreapta-jos, iar imaginea teiului din Grădina Copou în colțul din stânga-sus.

În prim plan sunt reproduse câteva pagini din manuscrisele poetului. Colița conține cinci mărci poștale și o vinieta dispuse pe două rânduri. Dimensiunile lor sunt 27,5 mm x 32,8 mm, iar dantelura este 13¼:14. Pe rândul de sus, de la stânga la dreapta, cele trei mărci poștale prezintă pe: Raluca Eminovici, mama poetului (20 b); Mihai Eminescu, **foto nr. 2** (5 L); Gheorghe Eminovici, tatăl poetului (25 b). În rândul de jos: Veronica Micle, poetă, dulcea amică a poetului (3 L); bustul lui Mihai Eminescu (vinieta) realizat de arhitecții L. Averbuch, L. Dubinovski, I. Chieptânaru, înălțat în 1957 pe Aleea clasicilor literaturii moldovenești; Iosif Vulcan, redactorul revistei Familia în care a fost tipărită prima poezie a lui Mihai Eminescu (1,5 L).

În seria de emisiuni Europa 2003- arta afișului (12 iunie), Poșta Republicii Moldova emite o serie formată din două mărci poștale, tipar offset pe hârtie albă, gumată, policromie, cu formatul de 30mmx48mm. Valoarea de 5 L (Mi #464) redă un afiș realizat de Muzeul Național de Istorie al Moldovei cu ocazia expoziției dedicate aniversării a 150 de ani de la nașterea poetului.

Tiraj: 100.000 exemplare în coli zece timbre și încă 60.000 exemplare în coli mici de câte trei serii (pentru carnete).

Dantelura este 13¼, machetarea aparține lui Vitalie Pogolșa, tiparul fiind realizat de Cartor Security Printing, Franța.

La data de 1 iulie 2005, cu ocazia denominării monedei naționale, Poșta Română a pus în circulație o emisiune de mărci poștale care reproduc aversul și reversul tuturor noilor monede și bancnote. Perechea de mărci cu valoarea nominală de 2,40 lei (RON) prezintă ambele fețe ale bancnotei de 500 lei (RON).

În ansamblul grafic al aversului se regăsește, după **foto nr. 1**, chipul genialului nostru poet. Tipar offset pe hârtie albă, gumată, la șase culori, dimensiunile de 42mmx27mm. Mărcile poștale apar în coli mari cu valori identice, în coli mici de câte cinci perechi (avers și revers) precum și în blocuri formate din toate cele 20 de valori ale emisiunii.

Machetare: Mihai Vămășescu. ▶▶▶

Închei această prezentare cu ultimele mărci poștale pe care le cunosc la tema în discuție. Acestea au fost emise în seria Dialoguri între civilizații din anul 2005 de către Administrația Poștală din Pakistan.

Plic circular recomandat de la Lahore (Pakistan) la Botoșani, francat cu cele două valori ale emisiunii.

Emisiunea prezintă valori universale din Pakistan și din România: poezii Allama Iqbal și Mihai Eminescu. Aceasta este formată din două mărci poștale cu valori identice de 5 rupii (PK).

Pe ambele mărci sunt reproduse chipurile celor doi poeți (pentru Mihai Eminescu este folosită **foto nr. 1**), precum și drapelele celor două state. Pe una din mărci este reprodusă coperta unui volum scris de Emil Ghițulescu, iar pe cealaltă apare Monumentul Iqbal - Eminescu din Islamabad. Tipar offset pe hârtie albă, gumată, policromie, cu formatul 29 mm x 35 mm.

(continuare în numărul următor)

Coriolan CHIRICHES, născut la 21 septembrie 1956, Suceava, România, licențiat al Institutului Politehnic Iași, Facultatea de Mecanică (1980). Preocupări filatelice: maximafilie, filatelie tematică. Decorat cu me-dalia comemorativă a României 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu (2000). Contact: c_coriolan@yahoo.com

Jurnal on line pentru filателиști

<http://razboifilatic.blogspot.com>

Pietrele litografice Carol cu favoriți și Carol cu barbă la Muzeul Național de Istorie

Muzeul Național Filatelic a participat la expoziția **Familia regală, o istorie în imagini**, găzduită de Muzeul Național de Istorie a României, în perioada 8 mai - 15 iunie a.c. Evenimentul a fost organizat de Ministerul Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, Muzeul Național de Istorie a României, Muzeul Național Filatelic, Muzeul Național de Artă a României, Muzeul Național Peleş, Muzeul Național Cotroceni, Muzeul Național Bran, Muzeul Național Militar Regele Ferdinand și Muzeul Național al Satului Dimitrie Gusti.

Muzeul Național Filatelic a expus ma-

chetele grafice ale unor mărci poștale reprezentând membri ai familiei regale, emise de Poșta Română, precum regele Carol I, regina Elisabeta, regele Ferdinand, regele Carol al II-lea sau regele Mihai. De asemenea, au fost expuse două pietre litografice care au servit la imprimarea celebrilor mărci clasice românești Carol I cu favoriți (1868) și Carol I cu barbă (1871). Unele dintre machetele expuse sunt opere grafice mai puțin cunoscute ale unor artiști români, precum Ludovic Bassarab, Aurel Bordenache sau Dimitrie Ștubei.

(Comunicat de presă al CNPR).

Paradisul din Delta Dunării

Aurel DIACONU

O călătorie prin paradisul din Delta Dunării începe, inevitabil, de la Tulcea, oraș denumit și poarta deltei. Aceasta, cu o existență de peste zece milenii, a fost descoperită încă de la apariție de către păsări în călătoriile lor și care nu au ezitat să o cucerească în mod definitiv. Aluviunile strânse de apele Dunării de pe o jumătate din Europa au favorizat existența unor condiții optime de viață și dezvoltare pe o suprafață foarte redusă, în comparație cu imensa suprafață a globului. Unele păsări din deltă aparțin tipului faunistic european sau celui mediteranean, dar și tipurilor asiatic, arctic, siberian, mongol sau chiar chinez, reușind o coexistență perfectă.

În prezent au fost identificate cu certitudine, în delta propriu-zisă (între brațele Chilia și Sf. Gheorghe), un număr de 274 de specii, dintre care 176 sunt clocitoare iar 98 sunt neclocitoare.

Un vizitator în Delta Dunării, care este în căutarea speciilor, are în primul rând șansa de a observa păsările cele mai mari și abia la o atență cercetare va putea observa păsările mai mici.

Astfel, primul care va fi căutat și observat este uriașul deltei - Pelicanul - (Pelecanus onocrotalus), care a găsit ultimul loc din Europa unde mai poate cuibări în colonii mari. Este ușor de recunoscut după culoarea albă-trandafirie a corpului și după vârful negru al aripilor. Fiind o specie ocrotită, a intrat ușor în atenția administrațiilor poștale din întreaga lume. Astfel, până acum s-au emis peste 42 de mărci poștale și blocuri, iar în România pasărea a fost reprodușă pe emisiunile din: 1957 - *Fauna din Delta Dunării* - valoarea de 1,30 lei; în 1965 - *Vântul migrator* - valoarea de 3,25 lei; în 1980 apare pe colia dantelată cu valoarea de 10,00 lei din emisiunea *Anul European al ocrotirii naturii*, pentru ca în final să o găsim pe blocul din 2004 dedicat Deltei Dunării pe marca de 16.000

Fig. 1

lei. Deoarece am menționat că specia a fost reprodușă în întreaga lume, amintesc câteva din țările care au dedicat cel puțin o marcă poștală pelicanului: Bulgaria (Mi #3660); Grecia (Mi #1376); Mongolia (Mi #1811-2); Albania (Mi #630, Mi #1138-42); Benin (Mi #690) iar mai recent menționez minicoala din Ucraina emisă în 2007 (Mi #897-900) cu multe aspecte și informații ornitologice, etc.

Un alt reprezentant al genului este Pelicanul creț (Pelecanus crispus). Este puțin mai mare decât precedentul, cu penele de un alb murdar și cu vârful aripilor negru numai pe partea inferioară, vine în deltă în luna martie și începe cuibăritul la începutul lui aprilie. Seria din 1984 a Poștei române, intitulată sugestiv *Faună ocrotită din rezervațiile românești*, aduce în atenție momente importante din viața pelicanului creț (sosirea în deltă; pregătirea cuibului; creșterea puilor). Menționez că pelicanul creț nu s-a bucurat de aceeași atenție precum cel precedent, de aceea apare în lume numai pe 20 de mărci poștale, din țări ca: Albania (Mi #2617-8); Bulgaria (Mi #1218, Mi #1836, Mi #3303-6); Mongolia (Mi #1813-4); Grecia (Mi #2075); Benin (Mi #B2); Armenia (Mi #627), etc.

O altă pasăre mare, dar cu un farmec deosebit, este Lebăda de vară (Cygnus olor) care este de un

alb imaculat și cu gâtul unduitor în timp ce înoată lin sau culege plante de sub oglinda apei. Fiind răspândită pe toate continentele, ea apare în imaginile a peste 50 de mărci poștale și colife. România i-a acordat un număr de trei mărci poștale, și anume: *Vântul migrator* din 1965 - valoarea de 1,35 lei; *Fauna din rezervații naturale* din 1968 - valoarea de 0,10 lei și 1977 - *Animale ocrotite în România* - valoarea de 1,00 lei (Fig. 1). Din cele peste 50 de timbre poștale și colife emise în lume pentru lebăda de vară amintim câteva țări care i-au acordat atenția: Finlanda (Mi #463); URSS (Mi #2310); Mongolia (Mi #795, Mi #1872-5); Bulgaria (Mi #2474); Austria (Mi #1788); Anglia (Mi #1426-30), etc.

O pasăre aparte este Lopătarul (Platanus leucorodia), care are un cioc lung și turtit ca o lopată (de unde și numele popular). Este o pasăre rară chiar și în deltă, aflându-se din acest motiv pe lista păsărilor ocrotite. La noi a fost prezentat doar în două emisiuni poștale, și anume: 1957 - *Fauna din Delta Dunării* pe valoarea de 0,20 lei și apoi pe emisiunea din 2006, *Păsări protejate* - Lopătarul euroasiatic, unde pe cele 4 valori sunt reproduse momente esențiale ale vieții speciei: sosirea în deltă, procurarea hranei și creșterea puilor. Lopătarul a fost ▶▶▶

Fig. 2

creditat cu peste 25 de mărci poștale din: Ungaria (Mi #1597, Mi #3171); Bulgaria (Mi #1840); URSS (Mi #3550); Turcia (Mi #2407); Croația (Mi #499); Iugoslavia (Mi #1462, Mi #2781), etc.

Căutată cândva pentru că primăvara poartă pe spinare un mănunchi de pene alungite și fine, care, intrate în circuitul modei, au dus la macelăria la începutul secolului XX a mii și mii de exemplare, ajungem și la Egreta mare (Egretta alba) - Fig. 2. În prezent aceasta este ocrotită de lege. Ea apare în România pe valoarea de 0,10 lei din emisiunea anului 1957 - *Fauna din Delta Dunării*; pe valoarea de 0,55 lei din anul 1968 - *Faună din rezervații naturale* și pe recenta emisiune poștală din 2009 - *Păsări din Delta Dunării*, valoarea de 2,10 lei. Trăind pe cele cinci continente ale planetei albastre, egreta mare apare pe mai mult de 50 de mărci și colițe din: Ungaria (Mi #1596, Mi #4399, Mi #B146); URSS (Mi #3548); Franța (Mi #1904); Grecia (Mi #2071); Iugoslavia (Mi #3231); Ucraina (Mi #B48), etc.

De aceeași soartă tristă s-a bucurat și Egreta mică (Egretta garzetta), care este mai mică decât

precedenta, dar care poartă și ea același mănunchi de pene alungite și fine, încât astăzi este de asemenea ocrotită prin lege. În România apare numai pe marca poștală de 4,00 lei din emisiunea de timbre uzuale *Păsări acvatice* (1991). În lume a fost reproducă în: Ungaria (Mi #1594); Albania (Mi #632); Guernesey (Mi #882); Bulgaria (Mi #1837); Jersey (Mi #899), etc.

Elegant colorat cu alb, ruginiu și negru, Califarul (Tadorna tadorna) este o altă pasăre ocrotită de lege din cauza rarității sale. Cuibărește într-o viziună de vulpe (uneori încă folosită), depunând 8-12 ouă pe un mic așternut alcătuit din plante fine uscate, pene și puf. Apare în emisiunea poștală din 1960 - *Monumente ale naturii* - pe valoarea de 1,20 lei; în 1968 timbrul cu valoarea de 0,40 lei prezintă califarul în emisiunea *Fauna din rezervații naturale*, iar ultima apariție este în 1993, când în seria *Faună protejată* timbrul de 25 lei reproduce un califar. În lume au apărut peste 23 de mărci poștale cu aceasta pasăre, dintre care amintim câteva: Mongolia (Mi #790); Bulgaria (Mi #2474); URSS (Mi #5965); Estonia (Mi #191); Suedia (Mi #1795); Turcia (Mi #2956); Irlanda (Mi #1021, Mi #1398), etc.

O barză în miniatură poate fi numit Piciorongul sau Cataliga (Himantopus himantopus). Este întâlnită destul de rar, drept pentru care este ocrotită de lege. Cu această pasăre filatelia românească a fost un pic mai dărnica, ea fiind reprezentată pe marca de 0,05 lei, din emisiunea *Faună din Delta Dunării* din anul 1957; pe marca de 0,20 lei în *Faună din rezervații na-turale* din anul 1968 și pe marca poștală de 1,60 lei în recenta emisiune din 2009 - *Păsări din Delta Dunării*. Este răspândit în jurul Mării Mediterane, dar și în Sudul Asiei și Africii. Așa se face că îl găsim pe mările unor țări precum: Ungaria (Mi #1234, Mi #3456); Italia (Mi #1929); Portugalia (Mi #1572); Ciprul turc (Mi #649), etc.

O pasăre ce seamănă cu un porumbel alb-negru, dar înalt pe picior, cu un moț pe cap și cu un glas mieunat tipic - este Nagățul (Vanellus vanellus). Îl găsim pe timbrul de 0,35 lei din 1959 al emisiunii *Păsări cântătoare și folositoare* și pe marca poștală de 3,00 lei din emisiunea de timbre uzuale *Păsări* - 1991. S-au realizat peste 30 de mărci cu această pasăre, din care amintim: Cehoslovacia (Mi #1230); Franța (Mi #1332); Ungaria (Mi #1815); Belgia (Mi #1707); Danemarca (Mi #875); Irlanda (Mi #1020-1, Mi #B7, Mi #1388); Anglia (Mi #1616); Finlanda (Mi #1356), etc.

Un ghemotoc de pene (are doar 16-18 cm lungime) splendid colorat, cu pieptul ruginiu și cu spinarea albastră-verzuie este Pescărușul albastru (Alcedo atthis), care în plin zbor pare o piatră prețioasă - Fig. 3. Pădește stând pe o cracă peste apă și se aruncă în picaj, cu capul lui mare și ciocul ca o sulită, asupra prăzii - un peștișor, pe care - odată așezat din nou pe creangă - îl aruncă în sus și-l înghite cu capul înainte. Bijuteria a fost reproducă pe trei mărci poștale în România, și anume: în 1977 pe marca de 4,80 lei din emisiunea poștală *Animale ocrotite în România*; în 1980 pe marca de 0,55 lei din emisiunea *Anul European al Ocrotirii Naturii* și recent ▶▶▶

(2009) pe marca de 0,50 lei din emisiunea *Păsări din Delta Dunării*. Este răspândit în toată Europa, dar și în sudul Asiei, cu Pescarușul albastru fiind emise peste 65 de mărci poștale și colițe. Exemplificăm cu cele emise în: R.F.G. (Mi #404); Bulgaria (Mi #B294); R.D.G. (Mi #1276); Albania (Mi #1323); Danemarca (Mi #602); Grecia (Mi #1375); Franța (Mi #2856), etc.

În zona deltei se întâlnesc și păsări răpitoare, atât de zi cât și de noapte. Dintre acestea, una bine cunoscută victimelor aripate și nu numai, este Șoimul dunărean (Falco cherrug). Este unul dintre cei mai puternici și aprigi șoimi, cu o măiestrie în zbor de neegalat, putând ataca și vietăți ce aleargă pe sol (mai ales popândăi). Este

puțin răspândit în Europa, dar mai mult în centrul Asiei. În România nu apare decât pe două mărci poștale, și anume: în 1967, pe marca de 0,40 lei din emisiunea *Păsări de pradă* și pe marca de 3,10 lei din emisiunea *Păsări din Delta Dunării* - 2009; apare în schimb pe 21 de timbre din: Ungaria (Mi #3628, Mi #4202-5); Iugoslavia (Mi #2648); Azerbaidjan (Mi #172); Ucraina (Mi #B52); Kirghizstan (Mi #77A-B), etc.

Tot din categoria păsărilor răpitoare face parte și Codalbul (Haliaetus albicilla). Este unul dintre uriașii lumii aripateelor, cu anvergura aripilor de peste doi metri. Adulții au corpul brun și coada albă (de unde și numele de codalb). Trăiește în Estul și Nordul Europei și în toată Asia de nord și centrală.

Îl găsim în România pe marca de 5,00 lei din emisiunea *Fauna din Delta Dunării* din 1957, pe marca de 500,00 lei din emisiunea *Protejarea mediului - Delta Dunării* din 1994 și pe recenta coliță a emisiunii *Păsări din Delta Dunării*, cu valoarea de 8,10 lei. În lume s-au emis peste 46 de timbre și colițe cu acest subiect, din care amintim: Ungaria (Mi #333, Mi #3627); Polonia (Mi #1202, Mi #2446); Albania (Mi #1125); Islanda (Mi #399); Monaco (Mi #970); Norvegia (Mi #605); Suedia (Mi #825, Mi #1479, Mi #1840); Mongolia (Mi #1700, Mi #1991-94), etc.

Cum aminteam la începutul acestui articol, în Delta Dunării trăiesc o mulțime de păsări, care cuibăresc sau sunt numai în trecere; dintre acestea o categorie aparte o reprezintă familia rațelor, care prin mulțimea speciilor ar putea reprezenta un subiect pentru un viitor articol. Pentru astăzi cele prezentate mai sus sunt suficiente în a inspira pe un iubitor de păsări și de filatelie în vederea realizării unei colecții cu tematica *Para-disul din Delta Dunării*.

Aurel DIACONU, născut la 9 martie 1942 în Brașov, licențiat al Institutului Politehnic Iași - Facultatea de Construcții. Preocupări filatelice: filatelia tematică, astrofilatelia. Contact: reldiac@yahoo.com

► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ►

Poșta Română a participat la expoziția **1939 - Zile de pace, Zile de război**, găzduită de Arhivele Naționale ale României, în perioada 30 aprilie-29 mai a.c. În cadrul evenimentului au fost prezentate documente ce conturează o schiță a societății românești din anul 1939 într-un moment de tranziție: de la anul de vârf al economiei românești, 1938, la criza generată de contextul amenințării celui de-al Doilea Război Mondial. Poșta Română a participat la această expoziție cu timbre din patrimoniul Muzeului Național Filatelic emise în cursul a-

nului 1939, ce evocă diverse evenimente precum împlinirea a 50 de ani de la moartea lui Mihai Eminescu, participarea României la Expoziția Universală de la New York, centenarul nașterii lui Carol I ș.a. Expoziția a fost organizată de Arhivele Naționale, sub înaltul patronaj al Președintelui României, cu sprijinul Arhivelor Diplomatice din cadrul Ministerului Afacerilor Externe, Arhivei Naționale de Filme, Societății Române de Radiodifuziune, Poștei Române și Muzeului Național de Istorie a României. (Comunicat de presă al CNPR)

Primul, prima...

ROMÂNIA: priorități mondiale la EFIRO 2008 (II)

av. Leon IANCOVICI,
medalia de aur pentru maximafilie

4. Alte priorități românești la început de veac XX

Continuăm prezentarea succintă a unor cărți maxime de sorginte românească, expuse la EFIRO 2008 în colecția de studiu *Precursori ai maximafiliei moderne (1894-1930)*, aparținând subsemnatului și distinsă de prestigiosul juriu internațional cu medalia de aur.

☒ **SPIC DE GRÂU, 16 APR (1)901**

Subiectul concordant îl reprezintă spicul de grâu, evidențiat atât pe cartea poștală, cât și pe francatura dublă. Cartea poștală prezintă un montaj ce are în prim-plan o fetiță în mijlocul unui peisaj rustic, iar ulciorul spart aflat la picioarele copilei explică motivul tristeții sale evidente. În plan secund îndepărtat distingem două imobile aflate la marginea localității, de unde, spre prim-plan, se revarsă ogorul. Copila este înconjurată, până la genunchi, de vegetația specifică: spice și maci (vezi *fig. 1*, coperta 3). Machetatorul cărții poștale este indicat doar prin inițialele N.P.G., identificarea piesei cartofile continuând pe revers cu specificația *serie 39, No. IX*. Trimiterea poștală este francată, pe avers, cu o pereche de timbre fiecare având valoarea nominală de 3 bani (suprafrancată), de culoare brun, din emisiunea *Spic de grâu* (Mi #131), emisă în anul 1900 și având putere de circulație până în anul 1908. Efigia regelui Carol I este gardată, pe fiecare marcă, de două spice. Mențiunea specială a timbrării - francat - a

fost consemnată de expeditor pe reversul ilustratei. Trimiterea poștală a fost realizată de Corneliu, care adresează salutări domnișoarei Nory Ghigortz din București, str. Văcărescu I No. 17. Francatura este obliteratea cu ștampila oficiului poștal CONSTANȚA 16 APR. 901, care a fost aplicată și pe revers. Tot pe revers sunt aplicate ștampilele localității de destinație, respectiv BUCURESCI CURSA I, precum și *goarna poștală nr. 147*.

☒ **CAROL I, 21.V.(1)901.**

Ilustrata maximă are drept concordanță de subiect efigia regelui Carol I. Cartea poștală (UPU, apărută în editura H.I. Farmachi din Cernavodă) înfățișează Podul Regele Carol I, edificat de Anghel Saligny în perioada 1890-1895 și care unește, în localitatea Cernavodă, cele două maluri ale fluviului Dunărea. Imaginea podului este prezentată frontal, având amplasată efigia regelui în partea din dreapta sus (vezi *fig. 2*, coperta 3). Cartea poștală este extrem de rară, întrucât - astfel cum a consemnat cercetătorul filatelic ing. Silviu Dragomir - efigiile regelui Carol I și ale reginei Elisabeta au putut fi întâlnite o extrem de scurtă perioadă de timp (cca șase luni), după care au fost deza-

fectate și nu au mai fost reamplasate niciodată. Efectul poștal a fost francat, pe avers, cu marca poștală de 5 bani verde (Mi #113) din emisiunea *Spic de grâu/1898* și care reprezintă efigia regelui orientată cu privirea de la dreapta spre stânga, la fel ca și cea existentă pe frontispiciul podului. Marca poștală a fost obliteratea CERNAVODA cu data pe trei linii 21 V 901. Data ștampilei este identică cu mențiunea olografă 21/5/901 consemnată de realizator cu cerneală de culoare violetă pe aversul ilustratei. Aceași ștampilă poștală este aplicată și pe revers, în spațiul destinat francaturii (vezi *fig. 2* back, coperta 3). Destinatarul trimiterii este dl. A. Dubert din Constanța. Sub aspectul identificării realizatorului ilustratei maxime, împărțăm ipoteza lansată de ing. Silviu Dragomir, în sensul că ne aflăm în fața unei trimiteri poștale autoadresate. Pe aversul cărții poștale, expeditorul a consemnat mențiunea: *Pentru colecție. 21/5/901*. Mai mult, același autor avansează ipoteza că dl. A. Dubert ar fi funcționat la oficiul poștal Cernavodă, având astfel acces la ștampila poștală, precum și posibilitatea de a reține efectul poștal după obliterare, realizat exclusiv pentru colecție.

(continuare în numărul următor)

Leon IANCOVICI, născut la 16 ianuarie 1949 în Craiova, licențiat al Facultății de Drept, Universitatea București (1972), secția științe juridice, specializat în drept comercial internațional, drept maritim și fluvial internațional, creator în România al dreptului asigurărilor comerciale. Preocupări filatelice: activitate filatelică recunoscută documentar (1961), studii și cercetări în maximafilie. Contact: 0745 209 209.

► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt

► BULETINUL INFORMATIV DE ASTROFILATELIE, nr. 5/2009, prezintă într-un amplu articol (29 de pagini) intitulat CANIS & MACACUS COSMICUS, participarea celor aproximativ 50 de căței, maimuțe, pisici ce și-au adus contribuția la dezvoltarea programelor spațiale.

Contact: Ștefan Nicolau nicolaustl@yahoo.com

ERATĂ

În nr. 1 al revistei, la grupajul *Emisiunile anului 2009*, capetele coloanelor 2 și 3 au fost inversate între ele. Prin urmare cifrele ce indică tirajele destinate CNPR aparțin *Romfilateliei* și invers. Tirajul corect al emisiunii *Sfintele Paști 2009* este 721.900 serii (700.000 destinate CNPR și 21.900 *Romfilateliei*).

The first...

ROMANIA: World priorities at EFIRO 2008 (II)

4. Other Romanian priorities at the beginning of the XX century

We continue the concise presentation of some maximum cards of Romanian origin, exhibited at EFIRO 2008 in the study collection: Predecessors of the modern maximaphily (1894-1930), belonging to the undersigned and awarded with Gold Medal by the impressive international jury.

☐ WHEAT EAR, APRIL 16th (1)901.

The concordant subject is wheat ear, illustrated by the post-card and also by the double franking. The post-card shows an arrangement having in first plan a little girl in the middle of a rustic landscape, and the broken pot at her legs explains the reason of her obvious sadness. In the distant second plan we can see two buildings from the margin of the locality, where a wheat field is overflowing to the first plan. The little girl is surrounded until her knees by the specific vegetation: ears and wild roses (see fig. 1, 3rd cover). The designer of the post-card is indicated only by the initials N. P. G., the identification of the post-card is continued on the reverse side by the note: series 39, No. IX. The postal dispatch is franked, on the obverse, with a pair of stamps having the face value of 3 bani (overfranking), brown colored, of the issue *Wheat ear* (Mi #131), released in 1900 and circulated until 1908. The effigy of the King Carol I is surrounded on the both stamps by two wheat ears. The special note of the franking - in Romanian francat - is written by the

*Barrister Leon IANCOVICI,
Gold medal at Maximaphily*

sender on the reverse of the pictured post-card. The dispatch was made by Corneliu, who send regards to Miss Nory Ghigortz from Bucharest, Street Vacaresco I No. 17. The obliteration is made with the postmark of the post office CONSTANTA 16 APR. 901 which was also applied on the reverse. On the reverse also, there are applied the postmarks of the locality of destination, respectively BUCURESCI CURSA I, and the *postal bugle no. 147*.

☐ CAROL I, 21.V.(1)901.

The maximum card has as concordance the effigy of the King Carol I. The post card (UPU, issued by H. I. Farmachi Publishing House from Cenavodă) illustrates the Bridge Carol I, built by Anghel Saligny between 1890 and 1895 which makes, in Cernavoda city, the junction between the two borders of the Danube River. The image of the bridge is shown from the frontal side, having in the right upper corner the effigy of the King (see fig. 2, 3rd cover). The post-card is extremely rare, because - as it was noticed by the philatelic research Eng. Silviu Dragomir - the effigies of King Carol I and Queen Elisabeth were there an extremely short period of time (about six months), afterwards they were dismantled and never replaced. The

postal items was franking on the obverse with the green postage stamp of 5 bani (Mi #113) of the issue *Wheat ear/1898* which represents the effigy of the king having the face oriented from the right to the left, as the one from the bridge frontispiece. The postage stamp was cancelled CERNAVODA, with the date on three lines 21 V 901. The date of the postmark is the same with the holograph mention 21/5/901 written by those who realized the item in violet ink on the obverse of the pictured post-card. The same postmark is also applied on the reverse, on the space dedicated to the cancellation (see fig. 2 back, 3rd cover). The address of the dispatch is Mr. A. Dubert from Constanta. Regarding the identification of the person who realized the maximum card we agree the hypothesis of Mr. Eng. Silviu Dargomir, that it is about a postal dispatch send to him self. On the obverse of the postcard the sender mentioned: *For the collection 21/5/901*. Even more, the same author rules the hypothesis that Mr. A. Dubert have been worked at Cernavoda post office, having access to the postmark and having also the possibility to get the postal item after cancellation, exclusively realized for the collection.

(to be continued)

Leon IANCOVICI, born on January 16th, 1949, in Craiova, licentiate of Faculty of Law - University of Bucharest (1972), Juridical Section, specialist in international commercial laws, international maritime and fluvial laws, the author in Romania of the laws of the commercial insurance. Philatelic studies: recognized documentary philatelic activity (1961), studies and research in maximaphily. Contact : 0745 209 209.

► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ► pe scurt ►

Revista *TOPICAL TIME*, mai-iunie 2009, No. 3, p. 78 publicație a Asociației Americane de Filatelie Tematică (American Topical Association), prezintă o recenzie a lucrării *Contribuții la evocarea unor evenimente 1985-2008*, de Dan N Dobrescu. Cu

acest prilej editorul amintește cititorilor de prezența autorului în paginile publicației. O altă recenzie a aceleiași lucrări aparține D-lui senator Andrei Potcoavă și a fost publicată în ziarul *Mesagerul Olteniei*, nr. 19, martie 2009.

► ecouri ► echoes ► échos ► ecouri ► echoes ► échos

Titus ORĂDEAN

București, tiorad@yahoo.com,
4 aprilie 2009,

Salut cu satisfacție apariția numărului 1 al revistei philatelica.ro. Consider oportun să se trimită revista și d-lui Fritz Heimbuechler în schimb de publicații cu organul *Der Rumaenine Sammler*. Cu urări de deplin succes în curajoasa acțiune și luptă pentru asanarea filateliei românești,

Titus Orădean

Mihai CEUCĂ

Bacău, mihaiucuk@yahoo.fr, 7 aprilie 2009, 10:16 PM

Bună seara, domnule Dan Dobrescu!
Am citit cu plăcere primul număr al revistei, pentru care meritați toate felicitările!
Vă rog să fiți mesager pentru felicitări și către întregul colectiv redacțional.
Revista are meritul de a provoca la lectură și chiar la studiu dar, vă declar cu toată sinceritatea că mirosul de praf de pușcă emanat chiar din primele articole mă va obliga să deschid fiecare număr cu foarte multă prudență și, de ce nu, să o evit dacă se va dovedi un iminent pericol de explozie...
Vă transmit încă odată felicitări și sper că vom auzi numai de bine!
Cu considerație,

Mihai Ceucă

Paul POPESCU

Paris, Franța, popescu@diamant.jouy.inra.fr, 15 aprilie 2009, 1:03PM

Domnilor Dan Dobrescu și László Kállai,
Doresc să vă exprim admirația mea pentru revista de filatelie pe care ați inițiat-o. Calitatea articolelor și a ilustrațiilor este excelentă. Doresc revistei mult succes în România și pe plan internațional. Traducerea în limba engleză a celor mai importante articole va permite accesul filateliștilor din lumea întreagă la această revistă. Sincere felicitări și urări de succes pentru philatelica.ro

Paul Popescu,

*Docteur-en-Science de l'Université de Paris XI Orsay,
Directeur de Recherche à l'INRA*

Adrian EANE

București, adrian.eane@osim.ro,
8 aprilie 2009, 12:46 PM

Bună Dane și felicitări. Poate la rubrica cu calculatoare introduci și o istorie a calculatorului în România, bineînțeles însoțită și de plcuri cu diverse evenimente legate de aceasta. Numai bine și sănătate,

Adrian Eane

18 JURNAL FILATELIC (LXXIX)

Flora din arii protejate Munții Rodnei

Serie: Rodnei

Leonard Alexandru POP

Baia Mare, timbrufilatelice@yahoo.com,
17 aprilie 2009

Jurnal de vineri, an VIII, nr. 322, 17 - 23 aprilie 2009, p. 18 semnalează, sub semnătura D-lui Leonard Alexandru Pop, apariția primului număr al revistei de cultură filatelică philatelica.ro

Prof. Gheorghe N. DOLINSKI

727015 Comuna Arbore nr. 698,
Jud. Suceava, 26 aprilie 2009

Stimate Domnule Dobrescu,
Felicitări pentru faptul c-ați reușit să puneți la dispoziția iubitorilor de mărci poștale, și nu numai, o așa revistă interesantă și utilă. Îmi închipui ce cheltuieli mari ați făcut pentru a o îmbrăca în asemenea straie.

Alese mulțumiri pentru faptul că v-ați gândit și la noi.

Succes în activitate!

HRISTOS A ÎNVIAT!

Cu deosebit respect,

Gh. Dolinski

Călin MARINESCU

București, romexim.star@b.astral.ro,
23 aprilie 2009, 8:49PM

Bună seara,
Felicitări pentru revistă! Merită tot efortul!

Călin

► ecouri ► echoes ► échos ► ecouri ► echoes ► échos

Teodor GHIAȚĂ - MELNIC

București,
melnic.impaler@yahoo.com,
8 aprilie 2009, 6:37PM

Felicitări! Mult succes!

Melnic

Bernard JIMENEZ

Albi, Franța, b.m.jimenez@wanadoo.fr, 27 aprilie 2009, 10:30PM

Dear Dan,
You have done a superb job. Congratulations!
Kind regards,

Bernard Jimenez

René-Tony GESLIN

Bois-Colombes, Franța, 12 mai 2009

Cher Ami,
Quelle joie pour moi d'apprendre que vous
venez de créer une revue philatélique:
philatelica.ro et quel plaisir de recevoir
le premier numéro !
Encore félicitations et merci !
Agréez Cher Ami, mon amicale pensée.

René GESLIN

Wobbe VEGTER

Bellville, Africa de Sud, wvegter@xsinet.co.za,
1 mai 2009, 1:34PM

Hi Dan

It's an interesting magazine. It seems you have
interesting times in the Romanian philatelic circles.
I'll send you an article on one of my Romanian
Cyber Heroes.
I would appreciate a copy of the magazine once
the article is published.
Kind regards,

Wobbe

Alec BARTOS

Cluj-Napoca, alec.bartos@gmail.com,
30 aprilie 2009, 10:14PM

Felicitări! Am listat-o și am citit-o încă de
când a apărut în formatul electronic. Intere-
sant și articolul D-lui Patapie-Raicu!
Vă doresc succes și la cât mai lungă viață cu
această realizare!
Toate cele bune,

Alec

Titus ORĂDEAN

București, tiorad@yahoo.com, 26 aprilie 2009, 1:18AM

Stimate coleg filatelist,
Primul număr al revistei philatelica.ro mi-a produs o de-
osebită plăcere, atât prin conținutul său cât și prin
prezentarea grafică excepțională. Deasemenea, formatul
este foarte practic, chiar simpatic. Cele mai călduroase fe-
licitări și urări de succes în continuare.

Titus Orădean

Petre NIȚEANU

București, fortapresa@b1tv.ro,
24 aprilie, ora 00:20
Revista presei - Forța Presa la B1 TV

A apărut o revistă pentru filатели: phi-
latelica.ro. Redatorul șef este colegul
meu, jurnalistul László Kállai. E o revistă
frumoasă și scrie despre... Poște militare
străine în România, Emisiunile anului
2009 ș.a.m.d. Filatelia nu este un hobby
pentru cei mulți și cu posibilități finan-
ciare reduse, susțin „filateliștii bogați” -
scrie László în editorial.

Mdaaa! Cine vrea să cumpere revista...
philatelica.ro, contactele le poate găsi
pe site-ul philatelica.ro **pagina 47**✓

MARTINEL 2009 - MICIMACKÓ 2009

Asociația Filateliștilor din Harghita

-HARFILA-

Hargitai Bélyeggyűjtők Egyesülete

530101 Miercurea-Ciuc; Str. Kőrösi Csoma Sándor nr. 3/C/9 et. 2

Tel.: 0266-372.306; Fax: 0266-371.265; Mobil: 0722-507.307

HARFILA este membră a Federației Filatelice Române

INVITAȚIE

Avem onoarea de a vă invita la Expoziția Filatică Interjudețeană MARTINEL 2009 - MICIMACKÓ 2009, care va avea loc în zilele de 31 iulie - 1 august 2009 la MUZEUL SECUIESC ORĂȘENESC din Miercurea Ciuc.

Vernisajul va avea loc în data de 31 iulie 2009, ora 11.00.

Sunt invitați să participe cu ex-

ponate copii cu vârstă cuprinsă între 7-14 ani, care vor avea aprobarea asociației filateliștilor din județul în care locuiesc.

Informații și alte lămuriri:

ing Lőrincz Barnabás

Tel.: 074-050.730

e-mail: barnabas@geplas.ro

PREȘEDINTE,

ing. Lőrincz Barnabás

► schimb filatic ► cumpărare ► vânzare ► ► philatelic exchange ► buy ► sell ►

► Schimb timbre poștale din Cehia cu cele românești. Ing. Antonin RERABEK, Sadova 338, 251 64 MNI-CHOVICE, Czech Republic.

► Buy computer topics, information: http://www.philatelica.ro/my_want_list.htm

► Sell Romania classic lithographed issues (1865-1872), Large vermeil medal FIP, information: <http://www.philatelica.ro/sell.htm>

► Cede album supermaxime tematica muzicieni (Enescu, în context european), realizări personale pe suporturi vechi, începutul sec. XX, numai oferte serioase, av. Leon IANCOVICI, Tel.: 0745 209 209

► I am interested in stamps from the Nordic Countries, Finland, Norway, Sweden, Denmark, Iceland, Greenland, Aland and the Faroes. I can offer you stamps from Malta, used in very fine condition. Please, contact me directly at: edmund@maltanet.net

► I am interested in exchanging First Flight covers or cards, mail transported by balloon, helicopter or other special carriers. Sorry, selling offers are not taken into consideration, nor replied. No profit expected, but

always mutually fair exchange assured. Vittoriano Zambrini - vic.za@libero.it

► I want in exchange stamps from Paraguay, Uruguay, Peru, Colombia, Venezuela, Panama issued mostly between 1980-2009 and used Australian sheet stamps issued including souvenir sheets, se-tenant pairs, strips&blocks. - azoo1@bellsouth.net

► Recherche cachets jumelés DAGUIN de Bulgarie: des villes de TIRNOVO, ROUSTCHOUK, SOPHIA cachet bleu plusieurs frappes. Aussi cachets DAGUIN de Roumanie de ville BUCURESCI. Achat ou échange contre cachets DAGUIN français 1ère année 1884 ou cachets flamme. Caut obliterations DAGUIN din Bulgaria: orașele TIRNOVO, ROUSTCHOUK, SOPHIA, obliterations albastre, multiple. De asemenea obliterations DAGUIN românești ale orașului BUCURESCI. Cumpăr sau schimb contra obliterations DAGUIN franțuzești ale primului an 1884 sau flamme. René-Tony GESLIN, 16 Rue Jean-Jaurès, B.P. 45, 92270 BOIS-COLOMBES, Franța.

► Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor aparține autorilor

► Responsabilitatea pentru conținutul anunțurilor (schimb, vând, cumpăr) revine exclusiv celor care au solicitat apariția lor

► Reproducerea parțială sau integrală a materialelor din revistă este permisă numai cu acordul scris al editorului

► Manuscrisele spre publicare se transmit editorului: dndobrescu_damnd@yahoo.com

► licitații ► auction ►

Corinphila Auktionen

<http://www.corinphila.ch>

David Feldman

<http://www.davidfeldman.com>

YAMAN AUCTION HOUSE

<http://www.yamanauction.com>

Profila Auctions

<http://www.profila.hu>

Darabanth Aukciósház

<https://darabanth.hu>

Antonio M. Torres

<http://www.antoniotorres.com>

Céres Philatélie

<http://www.ceres.fr/vso/default.aspx>

Christoph Gärtner Auktionen

<http://www.auktionshaus-gaertner.de>

François Feldman

<http://www.francoisfeldman.com>

Roumet

<http://www.roumet.fr>

Publicitate. Machete și negociere tarife Advertising. Up-making and publicity price list

László KÁLLAI

e-mail: laszlo_kallai@yahoo.com

► Minimum charge € 4.00. Six times for the price of five. Twelve times for the price of nine. Send text to László KÁLLAI, laszlo_kallai@yahoo.com and payment to Coriolan CHIRICHEȘ, e-mail: c_coriolan@yahoo.com

► Taxa de mică publicitate (schimb filatic, vânzare - cumpărare) este de € 0.20 pentru fiecare cuvânt, dar nu mai puțin de € 4 - 20 cuvinte. Pentru 6 apariții se plătesc cinci apariții, iar pentru 12 apariții se plătesc 9 apariții. Textul se trimite d-lui László KÁLLAI, (laszlo_kallai@yahoo.com) iar contravaloarea anunțurilor de mică publicitate se achită d-lui Coriolan CHIRICHEȘ, (c_coriolan@yahoo.com).

philatelica.ro

ISSN 2065 - 6009

Tipărit la

Director: Coriolan CHIRICHEȘ

Traducerea în engleză: Gilda ROȘCA

Cap limpede: Florin PATAPIE-RAICU

Pentru abonamente: c_coriolan@yahoo.com

Format electronic: <http://www.philatelica.ro/revista.html>

Fig. 1

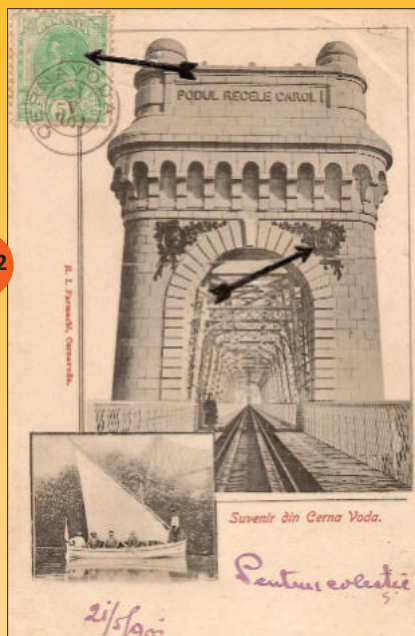

Fig. 2

Fig. 2
back

Fig. 1
back

Precursori ai maximafiliei/In memoriam Grigore Scărlătescu

Lucrarea bilingvă (română-engleză) a Doamnei avocat Antoaneta SCĂRLĂTESCU este un motiv de interes nu numai pentru maximafiliștii români ci și pentru cei din întreaga lume. Este o carte care dacă nu ar fi fost scrisă de distinsa maximafiliștă Doamna Antoaneta Scărlătescu, nu ar fi fost scrisă de nimeni și nu pentru că este dedicată memoriei părintelui său, ci pentru că prezintă piese selecționate din perioada de început a TCV-urilor (sfârșitul secolului 19 și începutul secolului 20) și a maximafiliei, așa cum a fost definită pentru început în Franța în anul 1932.

Cartea bogat ilustrată, cu peste 75 piese de maximafilie, este structurată pe câteva direcții ale memoriei muzicologului, bancherului și colecționarului Grigore SCĂRLĂTESCU; amintirii privind contribuția la dezvoltarea maximafiliei românești, și nu numai, a Dr. Valeriu NEAGA; evo-

cării participărilor autoarei la diverse manifestări filatelice de nivel internațional și a titanilor maximafiliei mondiale pe care i-a cunoscut cu acest prilej; selecționării unor piese (TCV și ilustrate maxime), dintre care unele cu valoare de unicat, aflate în colecția distinselor autoare.

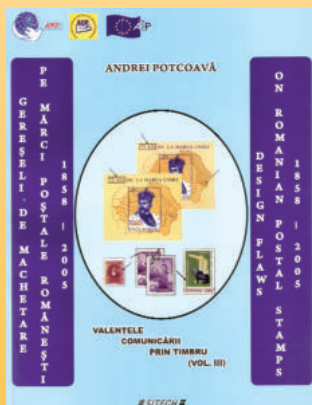
Lucrarea nu trebuie să lipsească din biblioteca oricărui maximafilișt. Parcurgerea ei te face să înțelegi de ce în întreaga istorie a maximafiliei la nivel FIP, numai trei expozite au fost distinse cu medalii de Aur (Nicos RANGOS - Europa Nostra 1901-1940, China 2009; Leon IANCOVICI; Marguerite KOTOPOULI). Autoarea dovedește că este un om demn, cu cunoștința învățaturii primite, aceasta fiind de fapt o consecință a însușirii educației specifice meseriei, în spiritul respectării adevărului științific și al reflectării corecte a realității în care a trăit.

Lucrarea a fost distinsă cu o me-

dalie de Bronz - argintat la expoziția filatelică mondială CHINA 2009.

Cei interesați în această lucrare, apărută în editura ECA 2008, în condiții grafice deosebite, conținând 94 pagini, o pot contacta pe autoare la tel.: 0729-255.397, 021- 331.26.61, e-mail: antoineta_scarlatescu@yahoo.com

Greșeli de machetare pe mărci poștale românești (1858 – 2005)

mărcilor poștale românești cu „greșeli de machetare” 1858 - 1998, Edițiile „Colecționarului”, București, 1998, 36 pag., făcând cunoscut în întreaga lume acest subiect, prin prezența și a unei versiuni în limba engleză.

Lucrarea beneficiază de o prefață scrisă de Dl. Jean-Pierre Mangin, președintele Academiei Mondiale de Filatelie, autor al lucrării Guide mondial des timbres erronés, Ed. Yvert & Tellier, Paris, 2003 (vol. I), 2005 (vol. II).

Lucrarea debutează cu argumentele autorului privind frumusețea filateliei și unde greșelile de machetare îi dau un plus de atractivitate, fiind însoțită de un amplu text privind istoria introducerii mărcilor poștale.

Lucrarea prezintă sistematic greșelile de machetare identificate pe mărcile poștale românești, însoțite de ample explicații, pre-

cum și de un index al celor care le-au semnalat pentru prima dată în literatura filatelică. O bibliografie bogată însoțește lucrarea.

Este meritoriu faptul că, pentru a ne convinge că în lucrare este vorba de greșeli de machetare, s-a machetat eronat coperta exterioră a lucrării, unde s-a scris *greșeli* în loc de *greșeli*. Observăm că lucrarea ar fi pus mai bine în evidență reproducerile dacă acestea ar fi fost color.

Pentru munca depusă, felicităm autorul și-i dorim să persevereze cu alte lucrări filatelice, aceasta fiind doar a treia carte.

Lucrarea a fost distinsă cu medalia de vermeil la expoziția națională filatelică de literatură LIBRAFILA 2009.

Cei interesați în această lucrare, îl pot contacta pe autor la tel.: 0724-211.483, 0251-547.397, e-mail: andreipotcoava@yahoo.com

Lucrarea bilingvă (română-engleză) a Domnului senator Andrei POTCOAVĂ, apărută la editura SITECH din Craiova, 2009, 476 pag., întregeste lucrările Domnului dr. ing. Marcel ȘAPIRA - Catalogul mărcilor poștale românești atipice, vol. 1, erori 1865 - 1991, editura SIGMA din București, 1992, 54 pag. și ing. Mircea-Nicolae PĂTRAȘCOIU - Catalog specializat al